

De kleine

34

De K is weer in de maand. De K van Klei, van Keramiek, van Kunst. Maar ook van Kijken, Koesteren, **C**reatief en Knowhow. Kijk & lees in **de kleine K** wat er met Klei Kan.

de kleine K

nummer 34 oktober 2017

de kleine K

is hét onafhankelijke digitale keramiek-
magazine.

Elke maand vol inspiratie en knowhow. Met de
weerslag van mijn persoonlijke zoektocht naar
kwaliteit.

Van de inspiratie die het werk geven kan, van
de knowhow die de kunstenaar biedt.

Van het eigen karakter, dat iets laat zien van
de laag onder de werkelijkheid, het mysteri-
euze dat toch altijd een element van goede
kunst is.

Inspirerende keramisten dus en lekker prakti-
sche technische oplossingen.

Met op het podium geselecteerde tentoon-
stellingen en andere interessante evenemen-
ten. En op de **Facebook** pagina het actuele
keramieknieuws.

Mels Boom

De artikelen bieden ook veel mogelijkheden
om door te klikken naar websites: klik op de
gekleurde teksten of op de afbeeldingen. Klik-
ken aan de zijkant van de pagina's is gere-
serveerd voor doorbladeren in iBooks.

Gebruik het liefst **Acrobat Reader** om dit
magazine te lezen. In dat programma werken
ook de links naar andere pagina's in dit docu-
ment.

Als u op een pagina linksonder op *de kleine K*
klikt, gaat u naar de inhoudsopgave.

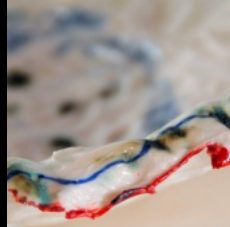
**Klik hier als u de tekst
hierboven niet kunt lezen**

Op de vorige pagina: Yuk Kan Yeung, *In the mood*, 2017, 18,5 x 17 x 20 cm, foto: Antonius Nijssen

INSPIRATIE

Erika Sanada
Vreemde creaturen

Margrieta Jeltema
Ragfijn porselein

Hans Pillen
Het gaat om de weg ernaartoe

INSPIRATIE momenten

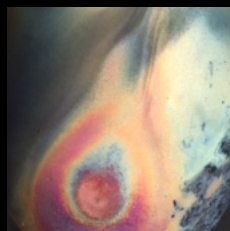
Marjan Waanders
Riet Bakker
Mette Maya Gregersen

KNOWHOW de expert

Yuk Kan Yeung
Maakt en decoreert een
porseleinsculptuur; met een
speciaal gemaakte film

KNOWHOW wat en hoe

Wat
Koperoxide
Hoe
Kopermat

PODIUM & kleipers

Keramis
Frank Steyaert: Memorabilia

Colofon

In Memoriam

Inspiratie

Erika Sanada

Vreemde creaturen

Vreemde beesten: honden, vogels en ratten. Wit, roze en lichtpaars. Met een grijze ondertoon. Nietsziende ogen, roodomrand. De dieren van Erika Sanada zijn niet alledaags. Ze staan voor de donkere kant van het leven. De zorgen en de angsten. De weerloosheid, de aanval van buiten. Maar ze geven ook de moed om die negatieve invloeden te weerstaan.

Erika Sanada (Japan, 1989) is gefascineerd door de donkere kant van het leven. Er is angst, er zijn zorgen en tegelijkertijd is het leven prachtig. Dat komt heel duidelijk in het werk tot uitdrukking. 'Mensen zeggen me vaak dat mijn beesten schattig zijn en tegelijkertijd wat vreemd, angst-aanjagend. Dat klopt, dat is ook de bedoeling. Want precies zo is het leven ook. Het is mijn eigen onrust die naar boven komt. Ik maak me

veel zorgen, over gezondheid, vrienden, geld en zo. Vroeger al, toen ik door andere kinderen gepest werd en me daar geen raad mee wist. Ik herinner me goed dat mijn ouders me toen een hondje gaven om de problemen het hoofd te kunnen bieden. Het was een schattig beestje en ik was dol op hem. Maar ook hij had zijn donkere kant. Soms beet hij me en dan voelde ik me verraden. Het deed me echt verdriet.'

*Op de vorige pagina: **On My Right**, 2016, 25 x 15 x 13 cm ▼ **Chew Up**, 2017, 28 x 18 x 17 cm
Foto's bij dit artikel: Calvin Ma. Op de volgende pagina: **Cover My Eyes**, 2016, 25 x 15 x 18 cm*

▲ **MOM**, 2017, 25 x 25 x 20 cm

Op de volgende pagina: **Flock**, 2017, 43 x 28 x 20 cm

Cute

Haar hondjes stellen Erika zelf voor, met een lichte en een donkere kant. Er lijkt een constante dreiging te zijn, een aanval van andere dieren, waar de hondjes niet tegen opgewassen zijn. De roze en paars-grijze kleuren geven de figuurtjes iets surrealistisch en tegelijk iets aaibaars, *cute* zoals de Amerikanen zeggen. Maar ze blijven vreemd en naakt, soms met twee staarten of drie witte ogen zonder pupillen. Uit hun lichaam kan een ander beest groeien dat zich nog net niet losgemaakt heeft, maar zich wel meteen tegen zijn geboortegrond lijkt te keren.

De hondjes worden omgeven door ratten en vogels. 'Vroeger zag ik mijn hond ratten achterna

zitten. Voor mij is dat nog steeds een soort metafoor voor het weggagen van de spoken, van mijn angsten en zorgen. En de vogels staan voor het gebrek aan controle, ze blijven rondvliegen en ik heb er geen vat op. Ze komen bijna altijd in mijn werk voor, net als die zorgen die altijd deel van mij zijn.'

Horror en sci-fi

Het is best apart om een moeder te hebben die ontwerper is, al helemaal als ze speelgoed ontwerpt. 'Ze was er heel goed in en leerde me van alles: tekenen, origami, papieren bloemen maken. En mijn vader was een filmfanaat. En dus

keek ik als kind eindeloos films, vooral horror, science fiction en fantasy. Die aparte werelden hebben een enorme invloed gehad op mijn latere werk.'

Erika studeerde aan de Nihon Daigaku College of Art in Tokyo en haalde daar in 2005 haar BA in Communications and Design. Ze werkte daarna als illustrator en deed film make-up. Ze deed een cursus boetseren en voelde hoe dat bij haar paste. 'Ik wist eigenlijk helemaal niets van keramiek af, ik dacht dat het alleen maar over kopjes en schoteltjes ging zozegd. Het is een heerlijk materiaal en ik kan ermee doen wat ik wil, maken wat ik in mijn hoofd heb. Andere materialen die ooit geprobeerd heb, hadden altijd iets vervelends of moeilijks.'

Voor heel veel onderdelen van haar figuren heeft Erika mallen. Ze vervormt de onderdelen, monteert ze aan elkaar en assembleert zo elk stuk. Iedere keer weer een andere pose. 'Ik maak soms wel schetsen, maar begin ook wel meteen in klei. Daarna giet ik alle onderdelen, ik vervorm ze behoorlijk veel en breng er details in en op aan. Na het drogen gaat het werk de elektrische oven in, afhankelijk van het soort klei op 1170 of 1220 °C. Vroeger glazuurde ik veel, maar tegenwoordig gebruik ik acrylverf. Daar krijg ik precies de kleuren mee die ik wil en met de spuit kan ik mooie kleurovergangen maken. 'Want bijna elk stuk heeft een donkere en een lichte kant, die heel geleidelijk in elkaar overgaan. Net als in het echte leven.'

▼ **Right There**, 2017, 33 x 28 x 13 cm
Op de volgende pagina: **Shout**, 2017, 28 x 13 x 23 cm

Nummer 34 van de kleine K!

Wat begon met een eerste nummer van 11 pagina's is nu uitgegroeid tot een volwassen magazine, met interviews, stap-voor-stap artikelen en films. Met verhalen over en aankondigingen van actuele tentoonstellingen, markten en andere evenementen.

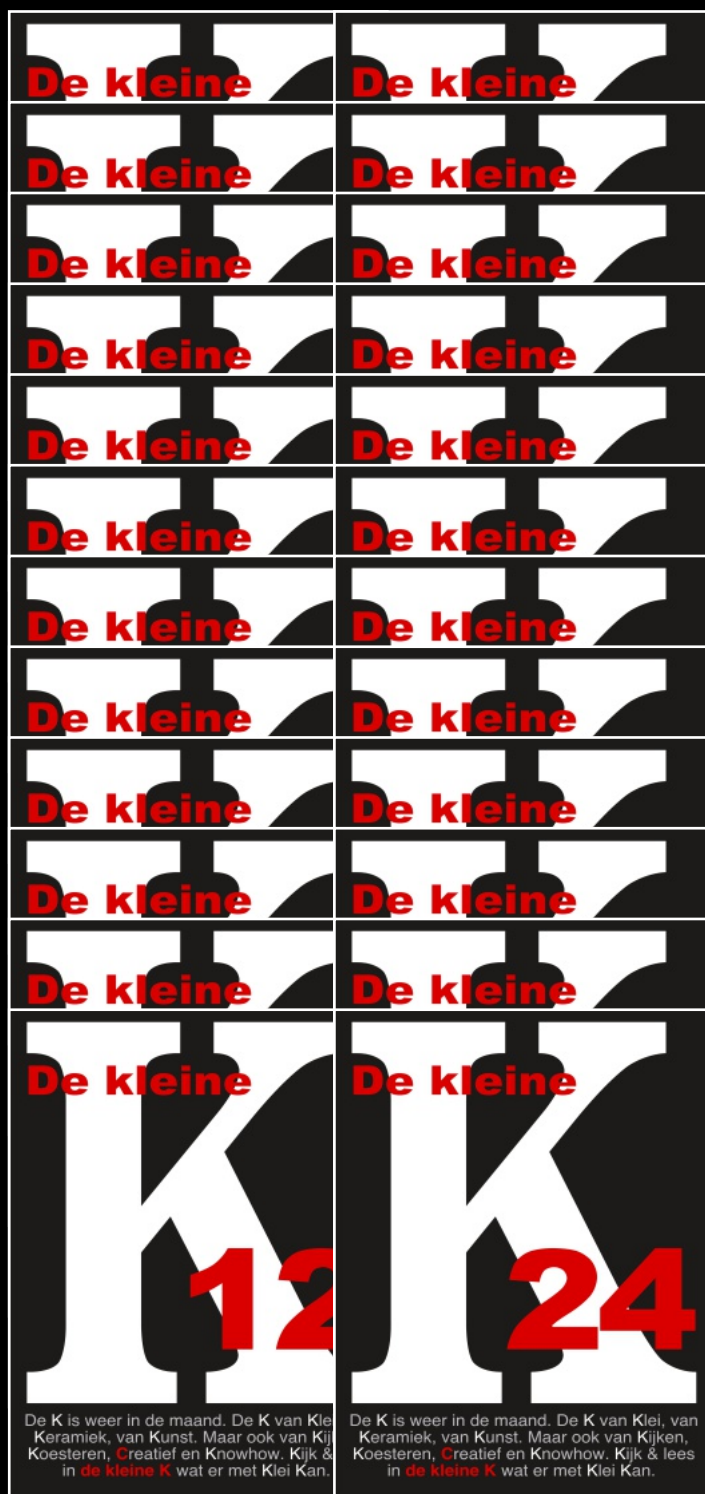
Inmiddels al bijna 5.000 abonnees krijgen het magazine maandelijks in hun mailbox en duizenden anderen downloaden een nummer.

Uit alle hoeken van de keramiekwereld komen lovende kritieken. Over de mooie vormgeving, de saillante teksten, de actuele verhalen en de interessante knowhow.

Naast het digitale magazine is in juli 2016 het eerste boek gepubliceerd. *Het grote K boek*. Met inspiratie en knowhow, voor amateurs en professionals. Ook dit boek blijkt aan een behoefte te voldoen en oogst veel waardering.

Al die lof komt niet alleen de uitgever toe, maar ook de schrijvers, die tot juli dit jaar zonder beloning reisden en schreven. Dat hebben we nu veranderd. Daar is geld voor nodig. Bovendien willen we *de grote K* elk jaar gaan uitgeven. Tot nu toe is deze investering uit eigen zak betaald, maar dat zal niet jaarlijks gaan lukken. We vragen geen abonnementsgeld om het magazine zo toegankelijk mogelijk te houden. En we vermijden subsidies om onafhankelijk te blijven.

Daarom zoeken we vrienden. Ondersteun deze plannen en word **vriend** van *de kleine K*. Of **Vriend**. Of misschien wel **VRIEND**. Als u zich aanmeldt, krijgt u jaarlijks een betaalverzoek per mail (geen incasso!) Klik daarvoor op de link op de volgende pagina.

Maak de keramiekwereld
mooier!

Word vriend van de
kleine K

...of Vriend

...of VRIEND

en steun zo *de kleine K*, om elke maand een
mooi magazine te kunnen uitgeven
en elk jaar de papieren versie:
het grote K boek

vrienden doneren € 20 per jaar,
Vrienden € 50 en VRIENDEN € 100

Ja, ik klik hier om mij aan te melden

Natuurlijk kunt u ook gewoon doneren op
IBAN **NL68INGB0007343733** t.n.v. Stichting k+K
Elk ander bedrag is ook van harte welkom

A close-up photograph of a white porcelain flower. The petals are layered and have a slightly ruffled texture. The edges of the petals are decorated with a thin, irregular line of gold. Some of the inner petals feature blue and black decorative patterns, possibly floral or abstract designs. The lighting is soft, highlighting the glossy surface of the porcelain.

Margrieta Jeltema

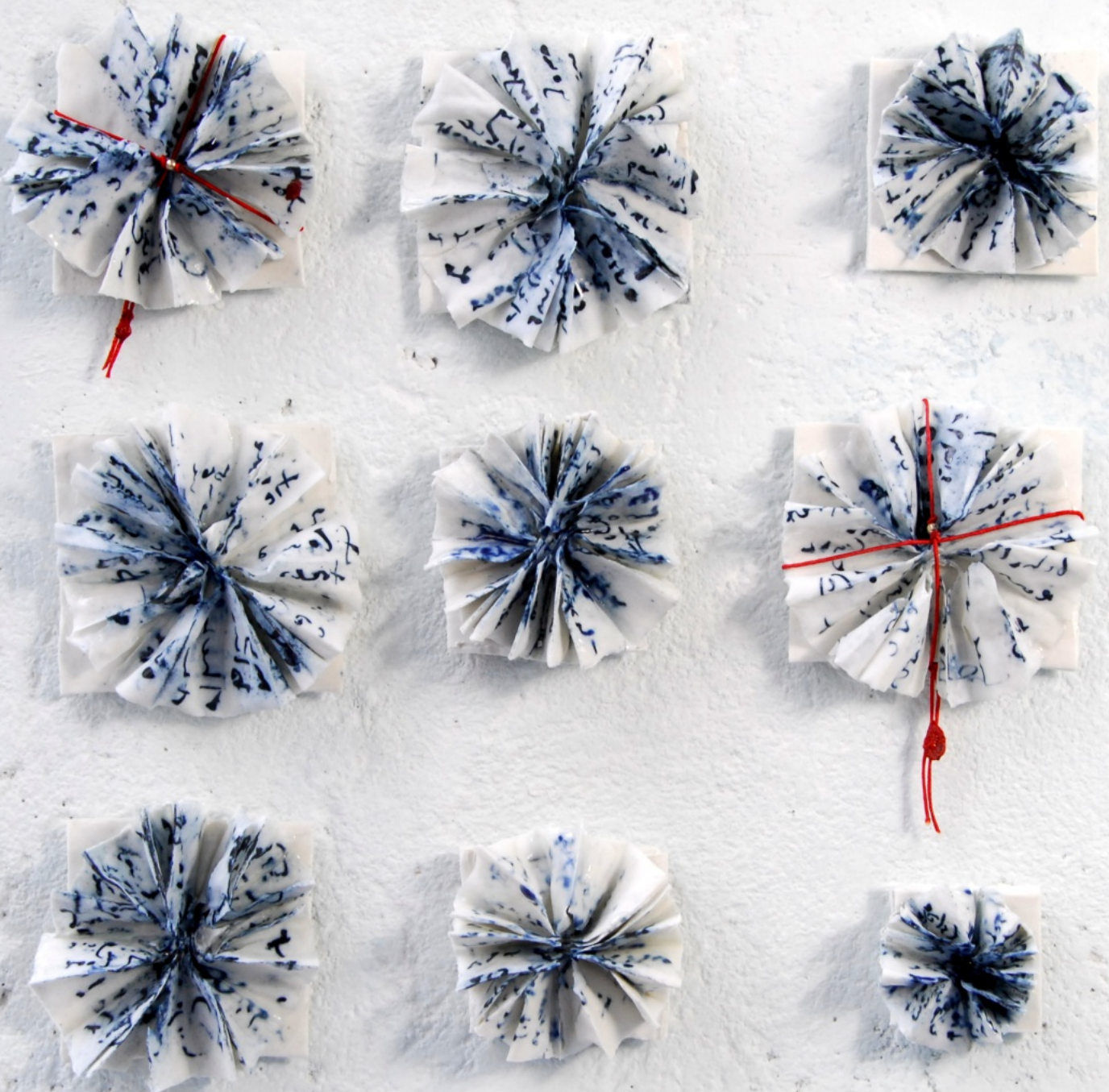
Ragfijn porselein

Margrieta Jeltema maakt ragfijne werken van porselein. Ze laat zich inspireren door oeroude tradities en probeert haar werk kenmerken van papier mee te geven. Experimenteren is haar tweede natuur en onverwachte ontdekkingen zijn voor haar een voortdurende bron van inspiratie.

Margrieta Jeltema werkt vooral op papier als ze in 2006 ontdekt hoe heerlijk ze het vindt om met klei te werken. Ze begint alles over keramiek te lezen. Een boek over de geschiedenis van

Chinees porselein is de springplank om zelf aan de slag te gaan. Zo begint een ontdekkingstocht vol spannende experimenten en boeiende ontdekkingen.

Op de vorige pagina: *A Lake of Flowers*, 2015, 14 x 38 x 40 cm ▼ *Folded Love Letters*, 2008, in glazen lijst, 30 x 30 x 5 cm. Alle werkstukken zijn van porselein, tenzij anders vermeld. Alle foto's bij dit artikel: Margrieta Jeltema

Floating Wishes, 2012, Ø 15 x h 6 cm

Porselein

Het toeval helpt een handje. Al heel snel vindt ze de materialen waarmee ze wil werken. Bij Keramikos in Haarlem stuit ze op *Southern Ice*, een prachtig witte porseleinklei uit Australië. Ze is verrukt over de schijnbare fragiliteit van dit zeer sterke materiaal. Het wordt het materiaal van haar keuze. Ook haar favoriete glazuurrecept ontdekt ze vrijwel meteen. Ze vindt het in een van haar boeken en gebruikt het tot op de dag van vandaag.

Papier

Papier, de drager van verhalen en boodschappen, blijft voor Margrieta een belangrijke inspiratiebron. Ze is gefascineerd door de mogelijkheid om karakteristieken van dit materiaal in porselein tot uitdrukking te brengen. Ze begint flinterdunne oppervlakken te maken die ze beschildert, vouwt en verkreukelt. Zo ontstaat de bekroonde serie *Folded Love Letters*.

Traditie

Margrieta is sterk doordrongen van het besef dat wij voortbouwen op het werk van onze voorgangers en dat we, hoewel we in ons eigen werk experimenteren en nieuwe vormen en expressiemogelijkheden vinden, uiteindelijk schakels zijn in een oeroude traditie. Vanuit deze gedachte ontstaat *Enchanted Flowers*, een serie traditionele potvormen die gemaakt lijken van papier dat eerst werd verfrommeld en daarna weer gladgestreken. Door middel van deze metafoor laat Margrieta heel subtiel zien hoe iets dat terzijde werd geworpen en bijna vergeten, na te zijn gladgestreken weer in zijn volle glorie kan herrijzen. Ook dit werk is doorschijnend dun.

Mallen

Om een zo dun mogelijke scherf te krijgen, werkt Margrieta met zeer natte klei. De hulp van mallen is zodoende onvermijdelijk. Ze gebruikt hiervoor alles wat bruikbaar is, van gips tot plasticine en

van vormen in steengoed tot plantenpotjes. Vaak combineert ze verschillende elementen tot een nieuwe vorm. Door in de mal verkreukeld papier te leggen en hierop met een penseel en met haar vingers een heel dun laagje porseleinklei aan te brengen, slaagt ze erin een flinterdunne scherf te maken waarop de textuur van het papier ragfijn is overgebracht.

Glazuur

Aan de afwerking besteedt Margrieta veel aandacht. De prachtige, satijnzachte glans die ze veel van haar werk meegeeft, ontstaat door een transparant glazuur dat ze verrassend genoeg niet op de voorzijde, maar op de achterzijde van de scherf aanbrengt. Net als al haar glazuren, maakt Margrieta dit transparante glazuur zelf.

Op de vorige pagina: **Peony Flowers**, 2016, bone china, Ø 13 x h 7 cm

▼ **Unfolding Blossoms**, 2017, Ø 15 x h 16 cm

Op de volgende pagina: **Folded Love Letters**, 2009, Ø 20 x h 1,5 cm

Voor haar kleuren mengt ze graag de oxides van kobalt, ijzer en mangaan. Een andere favoriet is koperoxide, dat verschillende kleuren kan opleveren. Zoals in haar meest geliefde, op een Chinees recept gebaseerd glazuur een groene, bijna celadonachtige kleur. Een prachtig mat turkoois in combinatie met een hoog alkalisch bariumglazuur en, in haar oxiderende oven, zelfs rood door toevoeging van carborundum (siliciumcarbide).

Experimentateur

Op de vraag of ze van tevoren al weet wat ze wil maken, antwoordt Margrieta ontkennend. 'Het is eerder zo,' zegt ze, variërend op Foucault, 'dat ik weet dat ik iets wil maken, maar niet precies wat. Om erachter te komen wat ik wil maken, moet ik gewoon beginnen. Door het te doen, ontdek ik het. Het wordingsproces is iets heel lichamelijks. De klei zelf helpt om iets te worden. Wat het wordt, hangt mede af van de eigen-

schappen van de klei. De glazuren hebben weer hun eigen regels. Het spannende is: het kan alle kanten op gaan.'

Het onverwachte

Margrieta laat zich graag leiden door het experiment. Ze heeft de gave zich door het onverwachte te laten inspireren. Uiteraard komt ook haar werk soms anders uit de oven dan gedacht. Haar houding tegenover deze verrassingen is verfrissend positief. Natuurlijk, het kan even een teleurstelling zijn dat iets niet is geworden wat je voor ogen stond, maar niet zelden is het de ontdekking van iets moois, iets dat je zelf niet had kunnen bedenken. Uiteindelijk zijn deze onverwachte ontdekkingen voor Margrieta telkens een stimulans om verder te gaan: ze dagen haar uit om iets opnieuw te doen en anders te benaderen of om voort te borduren op de spannende mogelijkheden die een onverwachte vondst lijkt te bieden.

▼ *Enchanted Flowers*, 2012, ca. 12 x Ø 9 cm. Op de volgende pagina: *Enchanted Vases*, 2017, 25 x 10 x 8 cm

Sander Hendriks

Hans Pillen

Het gaat om de weg ernaartoe

Al ongeveer zijn hele werkende leven maakt hij Japanse theekommen, chawans. Klei en de Japanse theeceremonie fascineren Hans Pillen mateloos. Ook het vervaardigen van de bamboe theelepeltjes en het snoepgoed die erbij horen, heeft hij inmiddels onder de knie. Maar de aantrekkingskracht van de chawan blijft sterk. Met verve vertelt hij waarom.

Als tienjarige ging [Hans Pillen](#) met de verken- ners op zomerkamp naar een plek waar je de klei zo uit de grond kon halen. Iedereen stond versteld van wat hij daarvan maakte. Hij had ge- voel voor klei. Tijdens zijn beroepsopleiding Bouwkunde ontdekte hij Japan. Niet lang daarna besloot hij zich volledig te wijden aan het maken van de chawan, waaruit tijdens de Japanse theeceremonie matchathee wordt gedronken.

'Als stagiair ontwierp ik villa's voor een Japans systeembouwbedrijf in Keulen. Een geweldige tijd: we gingen vaak uit eten, ik kreeg goed be- taald en mocht een hbo-avondopleiding Bouw-

kunde volgen. Na mijn diensttijd wilde ik graag weer bij hen werken en mijn opleiding afmaken, maar het bedrijf bleek te stoppen met zijn activi- teiten in Europa.

Aandacht

Ik besloot mijn opleiding op fulltime basis af te maken en aansluitend heb ik de studie Archi- tectuur aan de TU in Delft afgerond. Op de hts had ik vrijwel alleen bètavakken. Ter compensa- tie ben ik weer gaan 'kleien'. Ik nam les in draai- techniek bij Willem Vosmeer en bij Joop en Minnie Kruij, bij wie ik later ook handvormtech- nieken heb geleerd. In Gouda heb ik het eerste

Op de vorige pagina: Wagashi, Japanse zoetigheid voor bij de thee(ceremonie)

▼ *Chawan Echo van de waterval (滝の音, taki no oto), 2012, Ø 11,6 x 8,3 cm. Foto's bij dit artikel: Hans Pillen*

Chasen (theeklopper) en chashaku (lepel voor machathee) in een chawan

Facebook

Op zijn Facebookpagina [Yakimono.wv](https://www.facebook.com/Yakimono.wv) biedt Hans pottenbakkers de gelegenheid hun keramiek voor de Japanse theeceremonie te exposeren. Inmiddels tonen op deze pagina meer dan 500 keramisten over de gehele wereld hun werk.

Chawan **Lange nacht** (夜長, *yonaga*), 2016, Ø 11,7 x 9 cm

jaar SBB gedaan. Dat ik me volledig op de chawan ben gaan richten, kwam doordat ik mijn ex-collega's opzocht in Japan. Nadat ik daar een theeceremonie had meegemaakt, wist ik wat ik moest doen: chawans maken.

Er gaat een wereld aan cultuur, traditie en kunst voor je open tijdens een theeceremonie. Japanse vrouwen kregen hier traditioneel niet voor niets les in. Je leert er etiquette en dat aandacht geven aan de goede dingen in het leven belangrijk is. Tijdens een theeceremonie merk je hoeveel waardering Japanners hebben voor de pottenbakkerskunst. De chawan wordt steevast goed bekeken en betast.

Raku

Tot 1999 gebruikte ik de draaitechniek. Na mijn lessen in de *Urasenke* theeceremonie bij Herman Soshu Somsen in Amstelveen, ben ik met de hand gaan opbouwen. Door met de traditionele Japanse manier van theezetten bezig te zijn, leerde ik veel over de chawan. Dat hij een mooiste kant heeft die naar de gast wordt ge-

draaid. Waar de drinkplek zich dan bevindt. Dat hij niet te zwaar en in balans moet zijn. Tot aan de waarde die wordt gehecht aan het geluid dat de *chasen* (theeklopper) maakt als hij in de chawan wordt teruggelegd toe. Tegenwoordig blijf ik dicht bij de originele raku.' Dat is precies Hans. Hij is geheel gefascineerd en geïnspireerd door Chōjirō Raku (?-1589). Deze maakte eenvoudige keramiek met een verweerd, gepatineerd uiterlijk: raku. Chōjirō was de pottenbakker van Sen no Rikyū, de grondlegger van de welbekende Japanse *wabi-cha*-stijl die draait om eenvoud.

Eenvoud

In Rikyū's tijd werd thee gedronken uit dure, Chinese kommen. Rikyū vond dat dit anders moest. Hij heeft daarom alle accessoires rond de theeceremonie – van theehuis tot theedoosje – naar eigen smaak ontworpen; eenvoudig en simpel. Als theemeester van de shōgun stond hij in hoog aanzien. Zo heeft hij zijn stempel op de Japanse theecultuur kunnen drukken. Met de opvolgende shōgun kwam Rikyū in conflict. Uiteindelijk heeft

Akira Matsumoto's houtschooloven

hij zelfs harakiri moeten plegen. Sen no Rikyū heeft ook een grote invloed gehad op Japanse kunstvormen als (tuin)architectuur, bloemsierkunst en kalligrafie.

Tekening

'Aan roodbakkende klei voeg ik 10% metselzand, 10% lithium veldspaat en water toe. Zo kan het beter tegen temperatuurschommelingen. Ik bak tot 900 °C in een houtschooloven, ontworpen en gebouwd door Akira Matsumoto uit Santpoort-

Noord. Hier passen twee chawans in. Onderin gaat een ongeglazuurde chawan. Deze krijgt een zwarte tekening door het contact met de houtschool. Bovenin gaat een chawan met een zwart of een transparant glazuur. Deze komt niet in aanraking met de houtschool. Het transparante glazuur is bedoeld voor een rode chawan die een mooie zwarte tekening heeft gekregen. Deze wordt gebruikt voor *usucha*, een dunnere matchathee. In een zwarte chawan hoort *koicha*, een dikkere matchathee.

Uitstraling

Wat chawans betreft, ben ik autodidact. Ik maak ze nu veertig jaar en gebruik de duimpotjestech-
niek. Heeft de kom de juiste vorm en grootte,
dan hol ik hem uit en werk ik de binnenkant
nauwkeurig bij. Een gladde bovenrand die goed
schoon te maken is. Een holle rand aan de on-
derkant waar de *chasen* goed in past tijdens het
opkloppen van de thee. Een 'ziel' in de bodem
voor restjes thee. De buitenkant laat ik wat het is.
Dit geeft meer uitstraling vind ik. Als *chawan-ya*
(chawanmaker) kan ik het imperfecte ook
waarderen.

De weg

Het gaat me vooral om de vorm. Dit blijft zwoe-
gen. Een halve millimeter verschil maakt veel uit.
Als je dit verschil onder de knie hebt, betekent
het nog niet dat het perfect is. Volgens Japanse
meesters heb je in een mensenleven niet ge-
noeg tijd om een goede chawan te leren maken.
Al helemaal niet als je niet in Japan bent gebo-
ren of geen Japanner bent. Het blijft een uitda-
ging. Het einde is nog lang niet in zicht. Maar
zoals de Japanners zeggen: de weg is de her-
berg. Het gaat om de weg ernaartoe.'

Mieke de Vries

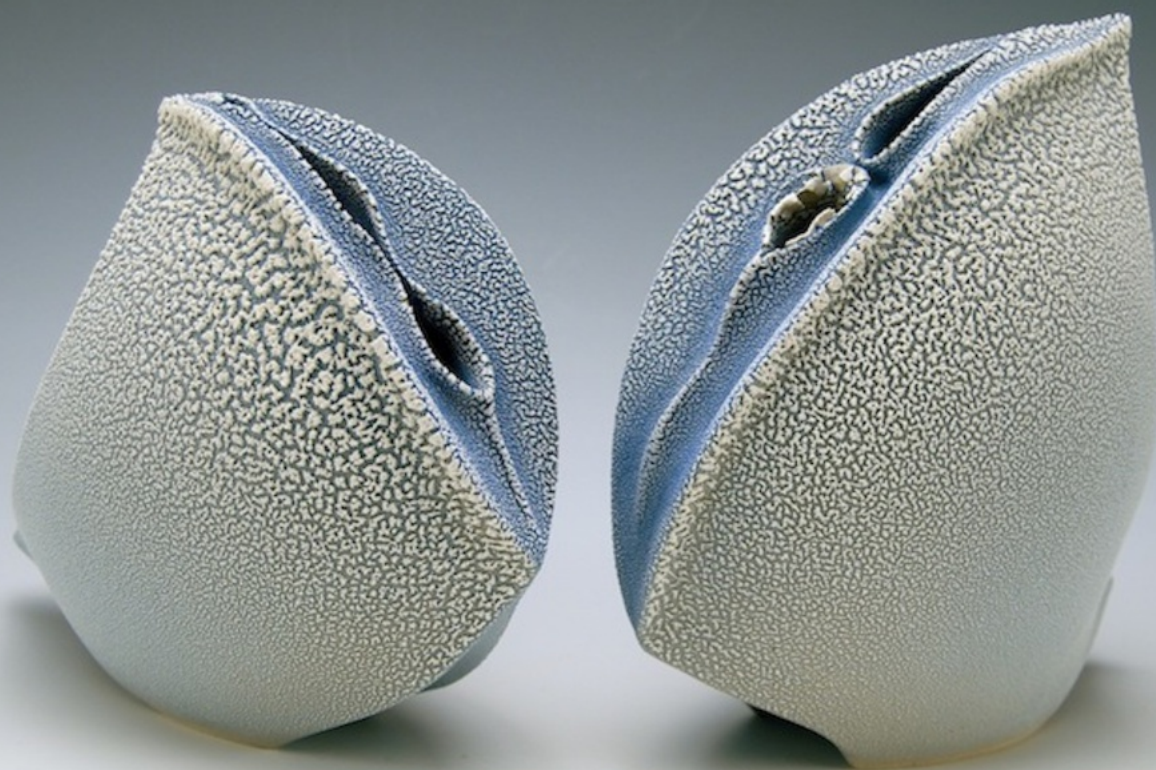
Chawan **Het geluid van de lente** (春の音, *haru no oto*), 2012, Ø 11,4 x 8,6 cm

Marjan Waanders

Riet Bakker

Mette Maya Gregersen

Serious Ceramics

@ CHV Academy Veghel

Apply your professional project and execute it with professional assistance

Maak de keramiek- wereld mooier! Word vriend van de kleine **K**

LA CÉRAMIQUE KERAMIEKCURSUSSEN IN FRANKRIJK

Leren en genieten in Cordes sur Ciel of La Borne
Werken onder leiding van professionele keramisten

In 2017 onder andere:

Monika Debus - Zoutglazuur bij lage temperatuur
Pep Gomez - Decoraties op steengoed
Fernand Everaert - Terra sigillata
Fritz Rossmann - Porselein
Richard Dewar - Zoutglazuur
Charlotte Poulsen - Dierfiguren

Klik hier

voor deze en veel meer cursussen

of kijk op www.laceramique.com | +33 (0)563537297

SBB Gouda

Ambachtelijke opleiding
keramische technieken

SBB Gouda is dé
Nederlandse
keramiekopleiding.
Ook voor masterclasses
en korte cursussen.

**U bent van
harte welkom!**

SBB Gouda keramiek opleiding

Winterdijk 4a, Gouda

0182 - 515 274

www.sbbgouda.nl

KERPA: keramische pasta

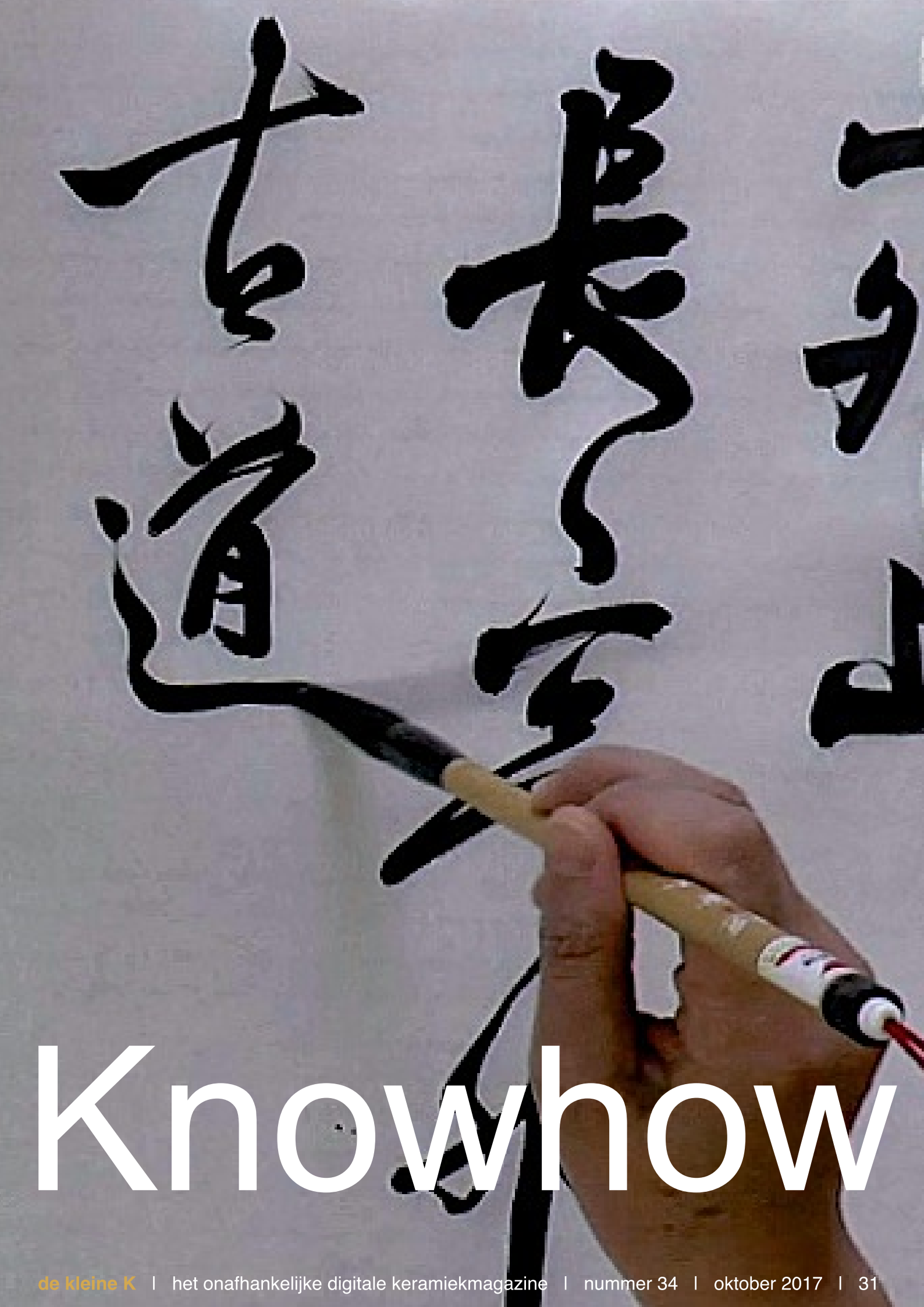
- gemakkelijk in gebruik
- kleur(pigment) toevoegen en klaar
- oliehoudend en toch wateroplosbaar
- voor stempeldruk, vullen van tekenflesjes, als superhechtend slib, voor tamponeren, voor inwassen enz.
- voor alle soorten en kleuren klei tot 1300°

zeer veelzijdig in gebruik

te koop bij de keramische groothandel

KERPA is een product van

CERAMIC COLOR

Knowhow

De expert: Yuk Kan Yeung

Kalligrafie op porselein, met Chinese, poëtische teksten. Kleurvlakken, spatten, krassen en tekens begeleiden de tekst en geven complementaire sfeer. Het werk van Yuk Kan Yeung komt op een spontane manier tot stand, tastend naar de juiste vorm, verhouding en kleurstelling. Het is het resultaat van sfeerindrukken uit de natuur en poëtische herinneringen.

Yuk Kan Yeung (Hong Kong, 1959) maakt gedichten in porselein. Chinese kalligrafie speelt daarbij een grote rol. 'Het is een belangrijke inspiratiebron voor mijn werk. Kalligrafie gaat over lijn, beweging, compositie, textuur en structuur, licht en donker. Daar gaat mijn werk ook over. Chinese kalligrafie en grafiek waren mijn afstudeerrichtingen in Hongkong. Toen ik in Engeland keramiek ging studeren, bleef de kalligrafie

me bij. Ook nu nog doe ik het heel veel. Er zijn vijf stijlen in de Chinese kalligrafie. Het reguliere en het lopende schrift worden het meest gebruikt. Je moet veel oefenen om een soepele beweging te beheersen en je eigen handschrift te ontwikkelen.'

▼ *Between Voids #29*, 2015, 19,5 x 12,5 x 7 cm
Op de volgende pagina: *Eastern Echo III*, 2017,
14 x 14 x 26 cm
Objectfoto's bij dit artikel: Antonius Nijssen

Onlosmakelijk

Yuk Kan schrijft de gedichten letterlijk op de klei. Met potlood. Daarnaast gebruikt ze tekeningen, kleurvlakken, krassen, geradeerde lijnen en spatten om de sfeer van het gedicht op te roepen. Het porselein rolt ze uit tot uiterst dunne vellen, die ze haast letterlijk als papier behandelt. Het fijne porselein is daar een uitstekend materiaal voor. 'Die twee, tekenen en keramiek, zijn voor mij onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het porselein echt als canvas, als schetsblok, waar ik mij op uitleven kan.' Dat doet ze helemaal op gevoel, er is tevoren nauwelijks een vastomlijnd plan. Tijdens het werk neemt ze voortdurend afstand en kijkt hoe het werk zich ontwikkelt. Hoe is het met het evenwicht tussen vorm en afbeelding, hoe zijn de kleurverhoudingen, waar moet nog wat gebeuren? Ze vervormt het porselein wat, drukt het iets naar binnen, rekt het een beetje uit. Dat kan prima met dit materi-

aal als het nog lekker zacht is. En na het vervormen kijkt ze opnieuw. Bij de beschildering gaat dat net zo. Ze gebruikt daar onder andere monoprint als techniek voor. Daarbij brengt ze slib aan op tekenpapier en drukt dat tegen de nog vochtige klei. Als beide oppervlakken vochtig genoeg zijn, blijft het slib op het porselein zitten.

365+1 Tekeningen

Bij het tekenen is het pakken van de sfeer ontzettend belangrijk. Dat oefent Yuk Kan vaak. Zo maakte ze in 2016 (een schrikkeljaar) voor een tentoonstelling in Oosterhout 366 tekeningen van 10 x 10 centimeter, elke dag eentje. 'Mijn gewone leven kwam daarin voorbij: het Chinese nieuwjaar met zijn rode draken, de bloeiende blauwe regen in mijn tuin... Het verschaft niet alleen oefening, maar geeft ook ontzettend veel rust. Het zijn als het ware tekenmeditaties.'

Aquarel, 2016, 10 x 10 cm

Porseleinstad

Inspiratie haalt Yuk Kan uit haar verleden, uit doorleefde momenten, zoals haar reizen naar China. Ook in 2014, toen ze met Galerie Terra Delft naar Jingdezhen ging. Voor het laatst was ze daar dertig jaar eerder naar toe geweest. 'Het bezoek heeft me van binnen veranderd. Elke dag dat uitzicht vanuit het atelier op de bergen, de kabbelende beek, het voortdurende kloppen van de porseleinstampers... Het gaf me innerlijke rust. En ik kreeg heimwee! Naar mijn jeugd, naar mijn roots. Nog nooit waren het Chinese landschap en de Chinese cultuur zo dichtbij geweest. Dat ontroerde mij diep. Na de werkperiode wilde ik naar Shanghai, maar omdat het vliegtuig niet ging, moest ik de bus nemen. We reden in de stromende regen, langzamerhand vanuit de bergen naar het vlakke laagland. De regen had het landschap veranderd in een inkschilderij, het was een emotionele ervaring.' Zo is de binnenwereld voor haar minstens even belangrijk als de buitenwereld. Sfeerindrukken uit natuur en poëzie probeert ze met die herinneringen in balans te brengen. Zoals dat bij gedichten hoort.

Yuk Kan Yeung (1959) werd in Hong Kong geboren, waar ze naast haar kunstopleiding Chinese literatuur studeerde aan de Chinese University of Hong Kong. Na een keramische vervolgopleiding aan het Goldsmiths' College in Londen vestigde zij zich in 1987 in Nederland. Sindsdien heeft ze daar een carrière als keramist opgebouwd.

Aan het einde van deze maand opent Yuk Kan Yeungs solotentoonstelling:

Eastern Echo - porselein en tekeningen

30 september t/m 28 oktober

Galerie Terra Delft

Nieuwstraat 7

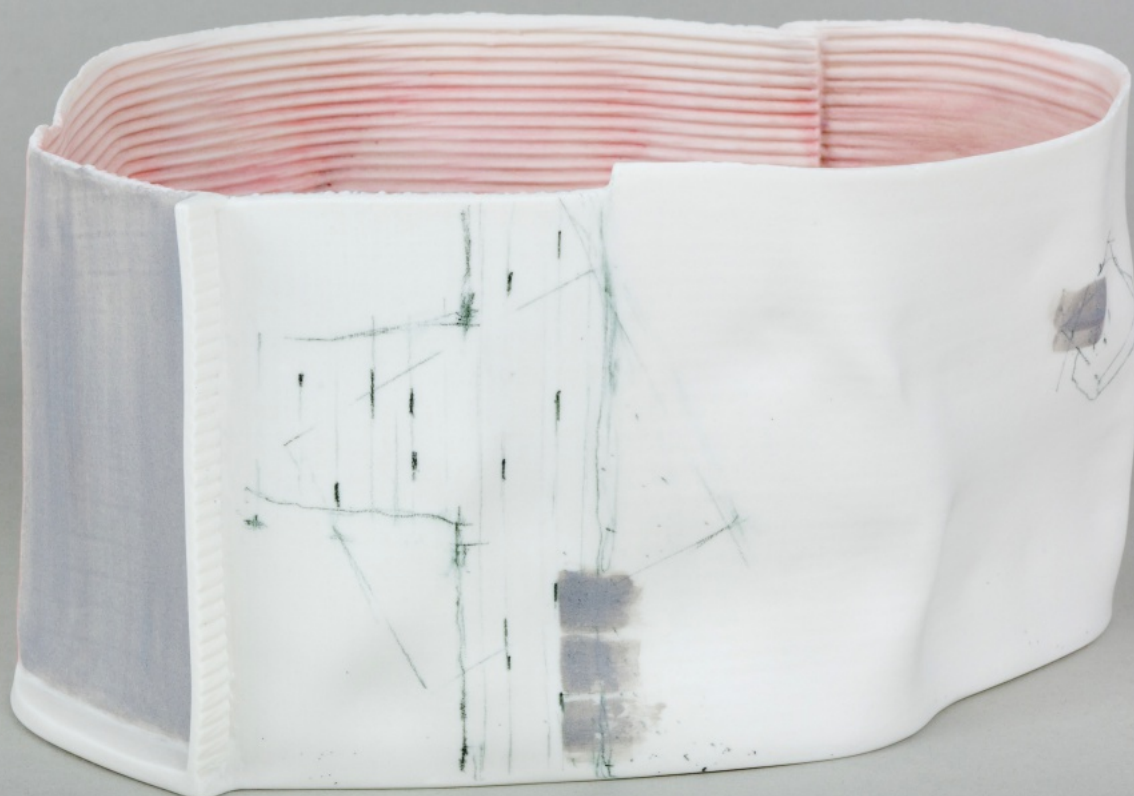
2611 HK Delft

Open: woensdag t/m vrijdag 11 - 18

zaterdag 11 - 17

1e zondag van de maand 13 - 17

*Op de vorige pagina: **In the mood II**, 2017, 12 x 11 x 27,5 cm
▼ **A sense of distance II**, papierporcelain, 2017, 22 x 18,5 x 11 cm*

1. Ik begin met een lap porseleinklei (*Royal Porcelain* van Valentine). Die ga ik dun uitrollen. Dat doe ik net als ieder ander. Aan het einde breng ik huishoudfolie over de klei aan. De folie houdt de klei ook mooi vochtig.
2. Ik snijd nu de lap op maat en kras de lasnaden met een mesje in. Als de klei nog te zacht is, laat ik hem nog even rusten onder een doek.

3. Het opbouwen van het werk doe ik over steunvormen. Daar gebruik ik bijvoorbeeld stukken schuimplastic voor, maar ook wel kartonnen kokers met bubbelfolie eromheen gewikkeld.
4. De klei is bij het bouwen nog vrij zacht, want dan laat de lap zich mooi plooiën. Ik leg de lap weer op een katoenen doek om hem makkelijk op te kunnen pakken en zet hem om de koker heen.

5. De koker haal ik weg zodra de kleiplaat zelf op de bodem kan staan, die ik eerst op folie neergelegd heb.
6. Dan ga ik kijken wat ik met de vorm wil. Ga ik hem zo laten of er wat aan veranderen? Soms duurt het even voor het naar mijn zin is. Vooral de beweging in de vorm is belangrijk, want die beïnvloedt de tekening die ik later ga aanbrenge.

7. Als de vorm van het werk klopt, ga ik de bodem aftekenen.
8. Daarna zet ik de vorm even opzij om de plaats waar gekrast moet worden, vrij te maken.

9-10. Ik kras de bodem in en breng royaal slijb aan.

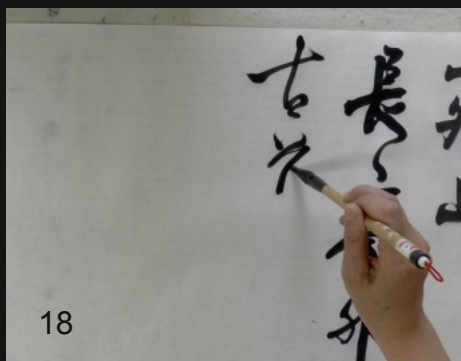
11-12. Dan zet ik de cilinder op de bodem en pas met mijn handen de vorm nog wat aan.

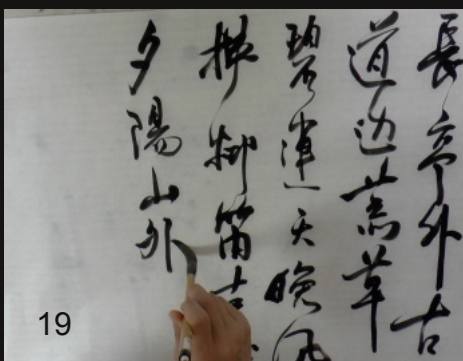
13. Met iets meer dun slib zet ik de cilinder goed vast, ook aan de binnenkant. Ik bevochtig de bovenkant nog wat, omdat die het eerste uitdroogt.
14. Met een mesje snijd ik het overtollige deel van de bodem los. Ik snijd eerst niet helemaal door, want dat zou teveel spanning in de klei kunnen geven.

15. Telkens snijd ik een segment weg.
16. Dan is het tijd om de overgang tussen cilinder en bodem goed af te werken. Eerst maak ik de verbinding met een boetseerhoutje steviger.

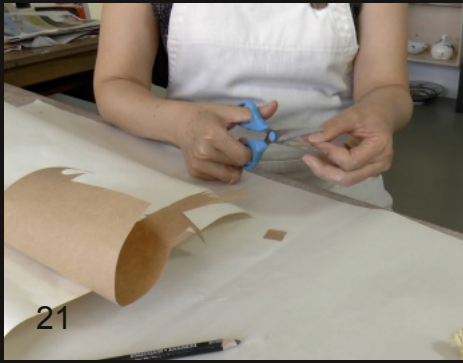

17. En daarna strijk ik de klei onderaan glad met een lomer. Daarvoor heb ik de cilinder eerst iets overstekend neergezet, om er goed bij te kunnen. De folie onder de bodem komt zo goed van pas.

18-19. Chinese kalligrafie is een belangrijk onderdeel van mijn werk. Ik oefen het vaak. Straks laat ik zien hoe ik de karakters met potlood in slib aanbreng.

20. De schildering op het stuk breng ik aan met monoprint. Eerst geef ik de indeling van de bedrukking met potlood aan.

21

22

21. Kleine vierkantjes wil ik uitsparen. Die worden later rood gemaakt, net als de stempels op Chinese tekeningen. De vierkantjes knip ik uit papier.
22. Ik druk ze dan op de goede plek op de klei.

23

24

23-24. De monoprint maak ik op een stuk tekenpapier. Krantenpapier gaat ook. Ik kwast er porseleinslib overheen, tot ik een oppervlak heb dat groot genoeg is.

25

26

25. In het slib kras ik de kalligrafie. Hetzelfde gedicht als daarnet.
26. Met een radeerwielje geef ik ook wat verticale lijnen aan, zo breng ik er wat meer structuur in aan.

27

28

27. Voordat ik het papier kan gebruiken, moet ik het eerst in banen knippen.
28. Die plak ik tegen de cilinder. Soms is de klei al wat te droog en dan moet ik hem een beetje vochtig maken, bijvoorbeeld met een penseel.

29

30

29. Ik druk de banen papier goed tegen de klei. Met een lomer gaat dat prima.
30. En dan is het tijd om het papier weer te verwijderen. De bedrukking blijft dan op de klei zitten. Soms blijft het slib aan de verkeerde kant zitten en dan moet ik het slib weer wat vochtig maken en het proces herhalen.

31. De kleine vierkantjes die ik in het begin aangebracht heb, kunnen nu verwijderd worden.

32. Daarna werk ik de bovenrand nog mooi af. Na de biscuitstook schilder ik de vierkantjes en de binnenkant van het werk met rood porseleinslib.

Ten slotte stook ik het tot 1260 °C in een elektrische oven.

33. Het eindresultaat:
Eastern Echo II, 2017,
12 x 12 x 22 cm

Foto's proces: Mels Boom

Klik hier voor de speciaal voor de kleine K gemaakte film over het werk van Yuk Kan Yeung

De grote K: de kleine K op papier

De grote K. Net als de kleine K gaat dit boek over keramiek, inspiratie en knowhow.

Hoe vind ik mijn eigen weg, mijn eigen stem, mijn eigen manier om me in klei uit te drukken? En als ik die wel al gevonden heb, hoe realiseer ik dan mijn werk? Met welke materialen, technieken en gereedschappen?

Dit boek gaat over inspiratie en knowhow. Het laat zien hoe bekende en beroemde kunstenaars hun inspiratie vinden en gebruiken om heel persoonlijk en karakteristiek werk te maken. En zij laten bovendien stap voor stap technieken zien waarmee dat werk gerealiseerd kan worden.

Vind nieuwe inspiratie, probeer nieuwe technieken uit. Combineer ze met wat u al doet. Lees over 45 interessante kunstenaars en ontdek hoe zij hun eigen weg gevonden hebben. Kijk in hun technische keuken.

Bent u amateur of professional, galeriehouder of verzamelaar, dit boek zal een bron van inspiratie zijn.

Het grote K boek, HET grote KERAMIEK inspiratie en knowhow BOEK, Mels Boom, 2016, Stichting k+K, 256 pagina's, A4 (210 x 297 mm), paperback, genaaid, gedrukt op papier met FSC-merk, kleur, Nederlandstalig, ISBN 978-90-825430-0-1, € 29,95. Te koop via de [webshop van de kleine K](#), winkels voor keramische materialen en op markten waar de kleine K aanwezig is.

Het is het jaar van de K. De K van Klei, van Keramiek, van Kunst. Maar ook van Kijken, Koesteren, Creatief en Knowhow. Kijk & lees wat er met Klei Kan. **Mels Boom**

Reacties op het boek:

‘Een uitzonderlijk kwalitatief boek dat de keramiek behandelt met eerbied en diversiteit.’

‘Verrassend, interessant, fraai vormgegeven boek. Ben er blij mee!’

‘Ook in dit boek fantastische foto's en achtergrondinformatie. Top!’

‘Een musthave!!! Ik ben er heel blij mee!’

‘Ik vind het ook een prachtig en inspirerend boek. Bedankt eveneens voor de correcte levering.’

‘Mooi boek: ik heb er net heerlijk in zitten lezen.’

‘Dankjewel voor zoveel pracht en weelde.’

‘Fantastisch boek! Kan ik iedereen aanbevelen!’

‘WOW!! The book came in the mail. It is GLORIOUS!’

‘Het ziet er weer voortreffelijk uit.’

‘Kan ik iedereen aanbevelen!’

Koperoxide

Koper is een belangrijk metaal, onder andere voor het transport van warmte en elektriciteit. Het wordt als een van de weinige metalen ook in metallische vorm gevonden, dus niet als erts of verbinding. Dit is de reden dat koper al heel vroeg door mensen kon worden gebruikt. De naam koper (cuprum) komt van het eiland Cyprus, dat in de oudheid een belangrijke vindplaats was. Koper is een van de eerste metalen die, al in het oude Egypte, gebruikt werden voor het kleuren van glazuren.

Samenstelling

Koper komt voor in talloze mineralen (onder andere malachiet en azuriet) en kan twee oxides vormen: CuO en Cu_2O . Het eerste wordt veel gebruikt als kleurend oxide, het tweede ontstaat bij reductie in de smelt. Daarnaast bestaan het synthetische hydroxide $\text{CuCO}_3 \cdot \text{Cu}(\text{OH})_2$, dat meestal verkocht wordt als kopercarbonaat (CuCO_3 , in dit artikel verder zo genoemd), en de nodige koperzouten. Daarvan wordt eigenlijk alleen het sulfaat ($\text{CuSO}_4 \cdot 5\text{H}_2\text{O}$) bij het maken van keramiek gebruikt.

Voor de meeste toepassingen in de keramiek worden dus koperoxide en kopercarbonaat gebruikt. Ze hebben de volgende eigenschappen:

Koperoxide (CuO): molecuulmassa 79,5, 80% Cu.

Kopercarbonaat ($\text{CuCO}_3 \cdot \text{Cu}(\text{OH})_2$): molecuulmassa 221,1, 58% Cu.

Klei

In kleimassa's wordt koperoxide normaal niet gebruikt.

Glazuur

Koperoxide is al sinds de oudheid een kleurend oxide voor glazuren. Het levert blauw, groen, rood, roze, geel, oranje, paars, bruin of zwart op, afhankelijk van de samenstelling van het glazuur en de stookatmosfeer. De blauwe kleur ontstaat in alkalische glazuren. Het vroegste voorbeeld is Egyptische pasta. Groen krijgt men in de meeste andere gevallen, behalve onder reductie, dat rood kan opleveren. Een hoog percentage koperoxide geeft metallisch zwart. Als het glazuur titaniumoxide of magnesiumoxide bevat, kleurt het koper van groen naar bruin.

Koper is sterk smeltpunt verlagend en verdampt bij hogere temperaturen en kan zo ander werk in de oven kleuren. Het oxide mag bij gebruiksgoed niet toegepast worden, omdat het gemakkelijk naar voedingsstoffen migreert en de migratie van andere (zware) metalen kan bevorderen. Het sulfaat is oplosbaar en wordt gebruikt bij alternatieve stookmethoden zoals pitfire. Het geeft een groene of blauwe kleur.

Bij houtstook is het soms opletten geblazen: hout kan tegen schimmel behandeld zijn met kopersulfaat, dat een vieze bruine/groene kleur aan het gestookte werk kan geven.

Kleur	Het oxide is zwart, het carbonaat lichtgroen en het sulfaat is blauw.
Uitzetting	Nauwelijks invloed bij deze percentages.
Smeltpunt	1148 (oxide), 500 (carbonaat) en 110 °C (sulfaat).
Veiligheid	Alle koperverbindingen zijn giftig. Het leidt onder andere tot de zogenaamde koperkoorts, een metaaldampkoorts die griepachtige verschijnselen geeft. (Let op bij de rakustook!) Koper kan ook de oorzaak zijn van beschadiging van lever en nieren. Draag daarom een masker en handschoenen bij het werken met koper. Vooral het sulfaat is gevaarlijk vanwege zijn oplosbaarheid.
Kosten	Circa 42, 34 en 20 €/kg.

▲ De typische groene koperkleur: Yna van der Meulen, *Sea Fruit*, 2016, papierklei, foto: Yna van der Meulen

▼ In dit werk werden stukjes koperen waterleidingbuis gedrukt: Mels Boom, *kom*, 2006, Ø 50 x 25 cm, foto: Mels Boom

Kopermat

Primitieve stooktechnieken zijn al jaren in. Dat is logisch, gezien de spectaculaire effecten die ermee bereikt kunnen worden. Technieken als raku, naked raku, pitfire en kopermat hebben allemaal hun eigen specifieke mogelijkheden en problemen. Anke Derwort, specialist in kopermat, vertelt wat die zijn bij deze stookmethode.

Kopermat vind ik, en velen met mij, de meest intrigerende techniek. Jaren geleden boeide mij het proces van het kleurenpalet zo, dat ik mij daar helemaal op ben gaan toelagen. Inmiddels, na jaren stoken, ben ik erachter gekomen dat het resultaat van veel omstandigheden afhankelijk is. Het is geen kant en klare methode gebleken. Receptuur, weersomstandigheden, reductievat, gewicht en ook afmeting en model van het werkstuk hebben invloed op het eindresultaat.

Slib

Het begint bij het recept van het slib. Ik gebruik 80% kopercarbonaat, 10% vette kleipoeder en 10% fritte 1510, gemengd met een gelijke hoeveelheid water. Het slib is op verschillende manieren aan te brengen. Met een bindmiddel toegevoegd aan de massa is het mogelijk om te kwasten en te overgieten. Ik spuit het

zelf over het werk, want dat geeft een mooie en gelijkmatige laag, zonder oneffenheden. Het slib moet opgebracht worden op biscuitgestookt werk van 1000 °C.

Koper

Kopercarbonaat is een zout van koper en koolzuur (CuCO_3). In de natuur komt het voor in de vorm van de mineralen malachiet en azuriet. Er is ook een synthetische variant (zie ook pagina 42/43). Ik gebruik het laatste.

Onder invloed van een reducerende of oxiderende atmosfeer ontstaan heel verschillende kleuren van fel geel/oranje tot blauw/paars. In een zuurstofrijke atmosfeer wordt het resultaat antracietgrijs, maar bij 1000 °C en totale reductie, wordt het werk koper/roze.

Ik heb geprobeerd kleuren in het gebied daartussen in te krijgen.

Het stookproces

Voor het krijgen van een goed resultaat moet er een aantal stappen genomen worden:

- Stook in een gas/raku-oven het werk op tot 1000 °C, om het slib te laten hechten aan de scherf.
- Laat het werk in de oven afkoelen tot 850 °C. De snelheid verschilt per oven. Bijvoorbeeld bij een Roderveld oven die goed geïsoleerd is, duurt dat langer dan bij een tot raku-oven omgebouwde drum. In ieder geval moet de gloed uit het werk verdwenen zijn.
- Zorg voor een goed reductievat. Het moet goed afsluitbaar zijn (los deksel) en natuurlijk groot genoeg voor het werkstuk. Maar niet te groot, want klein werk in een groot vat mislukt vanwege de aanwezige hoeveelheid zuurstof: de reductie is te gering.
- Vul het vat met brandbaar materiaal. Ik gebruik een laag zaagsel, goed aange-stampt, zodat het werk mooi rechtop blijft staan.
- Zet het werk bij 850 °C (met een rakutang of -handschoenen) rustig in het vat. Het mag tegen elkaar aan staan, want dat geeft een mooi effect. Het zaagsel zal direct ontbranden.

- Doe na een tijdje (1 à 2 minuten, afhankelijk van de grootte van het werk) het deksel dicht om zo reductie te creëren. Bij bijna sluiten zal het vuur zijn weg zoeken naar zuurstof.
- Bij groot en/of zwaar werk zal het koe-len langzamer gaan dan bij kleine en dun gedraaide werkstukken. Geef tijdens het reductieproces ook weer wat meer zuurstof door het deksel op te lichten. Zo creëer je een spel van reduceren en oxideren.
- Sluit het vat langzaam. Dat is ook weer afhankelijk van de zwaarte van het werk, (2 tot 4 minuten).
- Geef na een minuut weer zuurstof door het deksel rustig volledig op te lichten, om het weer rustig te sluiten.
- Laat het werk tot 20 minuten rusten, ook weer afhankelijk van het model en het gewicht van het werk.
- Koel het werk eventueel met koud water om het proces te stoppen.

Zo werkt het voor mij. Voor een spectaculair resultaat is een goede dosis kennis, inzicht, passie en doorzettingsvermogen nodig!

Anke Derwort

Foto's bij dit artikel: werk van Anke Derwort

Keramikos Art Supplies

Nieuwe workshops en exposities

Ruimtelijk bouwen met strengen klei

Bibi Kriek

In deze workshop bouwt u een vorm op d.m.v. rolletjes klei. Een wand hoeft niet 'dicht' te zijn. Door de tussenliggende ruimte ook op te vullen met strengen klei ontstaan spannende ruimtelijke constructies.

Binnen dit gegeven kun je eindeloos variëren door geometrisch strak te werken of organische vormen op te bouwen, vrij in de ruimte of met behulp van een mal. Het accent in deze workshop ligt bij het opbouwen vanuit het platte vlak. We beginnen met een getekende grondvorm op papier. De kleistrengen worden geperst met een wandstrengenpers en mogen voor deze werkwijze al tamelijk droog zijn. Het werk wordt laag voor laag opgebouwd en moet er strak uitzien.

Vrijdag 20 en zaterdag 21 oktober 2017 van 10.00 - 16.00 uur.

Stempels en rijstpapiertransfers maken.

Netty Janssens

Stempels maken en drukken, rijstpapiertransfers. Stempels in 4 verschillende materialen. Met de gemaakte stempels drukken op natte klei, leerharde klei en biscuit gestookte klei. Met zelf in te kleuren keramische pasta KERPA. Rijstpapiertransfers maken/stempelen.

Zaterdag 28 oktober van 10.00 - 16.00 uur.

Glazuren en stoken van gietwerk

Bob van Schie

Glazuren is als een soort kledingstuk geven aan je werk. De insteek van deze les is, dat je zelf het uiterlijk, de kleur en de stijl bepaalt. Maar..... degenen die al eens met glazuur hebben gewerkt merken vaak op, dat het lijkt alsof het glazuur zelf z'n eigen gang gaat. In deze les geeft Bob inzicht in de mogelijkheden met de vele kleisoorten die er zijn en je leert werken met verschillende soorten glazuur, kleur en verschillende aanbreng mogelijkheden en technieken. Via voorbeelden en praktische uitleg laat hij zien hoe het glazuren geen worsteling hoeft te zijn, maar een spelen met de mogelijkheden.

Zaterdag 18 november 2017 van 10.00 - 16.00 uur.

Kleischilders

Hedendaagse
slibdecoraties

15 september 2017 t/m 14 januari 2018

KERAMIEKCENTRUM TIENDSCHUUR TEGELEN

Kasteellaan 8 • 5932 AG Tegelen NL • www.tiendschuur.net • Tel. +31 (0)77-3260213
Open: dinsdag t/m zondag van 11-17 uur. • Gesloten: maandag.

Het adres voor al uw pottenbakkersmaterialen

Klei van Goerg & Schneider, Sibelco, Witgert en Valentine Clays

Glazuren van Botz, Chrysanthos Duncan, Gare, Mayco, Spectrum, Terra-Color en Welte

Grondstoffen en Pigmenten

Gipsmallen

Gereedschappen

Ovens en Draaischijven

Silex/ Totaal Service b.v.
De Meerheuvel 5,
5221 EA 's-Hertogenbosch
Tel. 073 - 631 25 28
info@silex.nl

Meidoornpassage 9
8091 KS Wezep
Tel. 073 - 631 54 05
wezep@silex.nl

www.silex.nl

Kreatief in Keramiek

Serious Ceramics

@ ToBe Energie Dordrecht

Schijf in voor dagcursussen bij
"alles van en voor Keramiek"

DIT IS EEN REGELADVERTENTIE. Dus zonder plaatjes. En dus goedkoper: maar € 1,50 / regel. Naar wens uitgevoerd: met **kleur**, **cursief** of **vet**. **EEN GROTE KOP KOST NIETS EXTRA!** Er gaan dan wel minder tekens op een regel... Dit jaar de eerste plaatsing gratis! Deze advertentie kost € 10,50. [Klik](#) om contact op te nemen.

Advertentiemateriaal voor het volgende nummer graag aanleveren voor 15 oktober

Kleispul

klei, gereedschappen,
grondstoffen, glazuren
Musselweg 119, Mussel
www.kleispul.nl

Schrijven voor de kleine K?
Ook een passie voor keramiek én voor schrijven?
[Meld je aan!](#)
Word deel van het succes!

Serious Ceramics

@ CHV Academy Veghel

Apply your professional project and execute it with professional assistance

Bijna 5000
abonnees berei-
ken?
Adverteer in de
kleine **K!**

Foto van de maand

Van klei kun je werkelijk alles maken... Foto: Yna van der Meulen

Ook een leuke of mooie of interessante of gekke foto? Stuur hem op om hier te publiceren!

De kleine

Samen weten we méér

De F is weer in de maand. De F van Fe_2O_3 , van Functioneel, van Figuratief. Maar ook van Fouten, Formules, **V**ragen en Fritten. Formuleer je vraag op het **kleine K** Forum.

Podium

Frank Steyaert, Memorabilia

Tot en met 21 januari 2018 vindt in het nieuwe museum Keramis in het Belgische La Louvière de tentoonstelling Memorabilia plaats, een retrospectieve van Frank Steyaert, een van de meest markante persoonlijkheden in de keramische wereld.

De retrospectieve is een terugblik op een lange, ononderbroken keramische carrière. Het begin ervan ligt verscholen in zijn jeugd, waar Frank Steyaert (Dendermonde, België, 1953) al op het terrein van de door zijn vader gedreven handel in bouwmaterialen speelde met de bij toeval ongebakken bakstenen die onbruikbaar waren voor de handel. Het zou zijn favoriete materiaal worden en hij maakte er talloze figuurtjes mee. Vele jaren later zou hij vooral bekend worden om zijn scheepswrakken, minutieus uitgevoerde kunstwerken. Zo minutieus, dat bij een enkel keramisch werk de grootste schat zich pas bloot zal geven op het moment dat het kapot valt: zelfs de afgesloten binnenzijde zal dan tot in de-

tail uitgewerkt blijken. Het tekent de man. Elk detail is van betekenis. En niet alleen in zijn keramisch werk.

Met grote gedrevenheid

Frank Steyaert is niet alleen een bekend beeldend kunstenaar met keramiek als medium. Hij heeft ook een reputatie als tentoonstellingsbouwer, sieradenmaker en als schrijver van talloze artikelen. Bovendien vormt hij samen met zijn broer Dirk een ontwerpteam voor meubels en architecturale projecten. Steyaert is tevens een gedreven keramiekverzamelaar en zijn in de loop der jaren tot enkele duizenden stuks uitgegroeide verzameling omvat zowel hedendaagse

*Op de vorige pagina: **Derelict Vessel**, 1997, 125 x 54 x 64 cm ▼ **Onmacht**, 2009, 86 x 26 x 36 cm*

als historische, meest keramische werken, afkomstig uit verschillende tijdperken en continenten. Voorts was hij vele jaren als docent verbonden aan een viertal gemeentelijke academies, waar hij geregeld zijn keramiekverzameling inzette om zijn leerlingen kunst tastbaar te laten ervaren en hen zo te inspireren. En hij dreef gedurende dertien jaar een gerenommeerde galerie in het oude stadscentrum van Gent. In de jaren tachtig kocht hij hier twee vijftiende-eeuwse panden die hij verbond met een moderne tentoonstellingsruimte. Met grote gedrevenheid organiseerde Steyaert er tentoonstellingen met keramiek van hoog niveau. Hij selecteerde enkel zeer persoonlijk en vernieuwend werk, dat wars was van het commerciële. Het werd een ontmoetingsplaats van veel internationaal bekende topkeramisten. Ook hier kwam zijn oog voor detail tot uiting in de opbouw en presentatie van elke tentoonstelling, en het ging zelfs zo ver dat hij elke keer voor zichzelf een outfit ontwierp die paste bij hetgeen gepresenteerd werd. Tegenwoordig is het een permanent museum waar niet alleen zijn eigen werk is ondergebracht, maar ook zijn privéverzameling.

Zijn eigen weg

Al op vrij jonge leeftijd won Frank Steyaert de Provinciale Prijs Oost-Vlaanderen, twee jaar later gevolgd door de Belgische Grand Prix National de la Céramique. En niet veel later haalde hij twee keer achter elkaar belangrijke prijzen binnen op de internationale keramiekwedstrijd in het Italiaanse Faenza. Dat opende de deur naar tentoonstellingen, vooral in Duitsland en België en later ook in Canada en de VS. Toch heeft hij zijn werk nooit gemaakt om van te leven, maar slechts voor het plezier dat hij beleeft aan het creëren. Voor hem is creëren een levensnoodzaak, van dezelfde orde als eten en slapen. Steyaert is dan ook nooit aan een galerie verbonden geweest en hij was evenmin zelden op beurzen te zien. Hij stond zelf in voor de verkoop. Toch is zijn werk wereldwijd verspreid en in het bezit van tal van musea, alsook enkele trouwe verzamelaars die hem steeds zijn blijven volgen. Het werk van Frank Steyaert staat buiten alle trends. Hij volgde steeds zijn eigen weg; ook in zijn eigen werk was hij wars van het commerciële.

Frank Steyaert; portret door Dominique Vincent

De retrospectieve *Frank Steyaert, Memorabilia*, vindt plaats tot en met 21 januari 2018 in [Centre Keramis](#), 1 Place des Fours-Bouteilles, 7100 La Louvière, België. Open op dinsdag van 9 tot 17 uur en van woensdag tot en met zondag van 10 tot 18 uur. De tentoonstelling geeft een overzicht van Steyaerts keramisch oeuvre. Er is tevens een selectie uit zijn privéverzameling te zien. Bij deze gelegenheid verschijnt ook het boek *Frank Steyaert, Memorabilia*, 195 pagina's dik en rijk geïllustreerd. Een uitgave van Prisme.

Het Centre Keramis werd in 2015 geopend op het terrein van de Royal Boch-fabriek, ooit beroemd vanwege haar serviezen. Van het fabrieksgebouw werd het centrale gedeelte met de historische, flesvormige ovens in ere hersteld; daaromheen zijn moderne museumruimten gebouwd.

In Gent kan men ook museum/galerie [Frank Steyaert](#) bezoeken in de Tinnenpotstraat 16, op de 1e zondag van de maand van 14 tot 18 uur en op afspraak voor groepen.

Voor de eeuwigheid

De scheepswrakken vormen een constante in zijn oeuvre. Voor hem vormen ze een metafoor voor het leven zelf. Een tocht over rivieren en zeeën, met steeds een andere bestemming. Zijn werken dragen de sporen van zijn levensgebeurtenissen, zoals een schip gevaren en ontdekkingen meemaakt, teleurstellingen en successen. Voor zijn laatste reis heeft Steyaert al een urn gemaakt, uiteraard – hoe kan het ook anders – in de vorm van een schip. Het vormt een van de topstukken in de tentoonstelling. Dat deze urn ooit zijn eigen as zal bevatten, raakt direct aan zijn ideeën rond vergankelijkheid en voortbestaan. Dat de keramische werken uit zijn verzameling een geschiedenis van soms duizenden jaren hebben weten te doorstaan, terwijl andere materialen, als textiel en hout, al lang zijn verdwenen, dat geeft hem het gevoel dat keramiek iets voor de eeuwigheid is. 'En dat ik in mijn werk zal voorleven.'

Yna van der Meulen

Urn voor Frank Steyaert, 2016, h 70 x 42 x 136 cm. Alle foto's bij dit artikel, tenzij anders vermeld: Frank Steyaert

Design#2

In deze tentoonstelling demonstreren vijf ontwerpers hoe zij keramiek en licht combineren en tot een schitterend schouwspel komen. Er zijn hangende en staande lampen te zien, maar ook projecties op porselein en een gigantische lichtgevende installatie.

Keramiek lijkt door haar massieve karakter niet geschikt om te combineren met licht. Nederlandse ontwerpers staan er echter om bekend dat zij op originele en onconventionele wijze omgaan met hun materiaal. Een voorbeeld hiervan is Floris Wubben. Hij schilfert zijn porseleinen lampen met een gasbrander af, waardoor het doorschijnende effect van het materiaal versterkt wordt.

Het ontwerpersduo Kranen/Gille ontwerpt speciaal voor deze tentoonstelling een lichtinstallatie uit keramische tegels, old skool koperen verbindingen en LED-verlichting. De installatie vormt een lichtgevend landschap bij nacht. Als of je bij heldere hemel over de polder vliegt. Bovendien zijn er ook diverse lampen van het ontwerpersduo te zien die gemaakt zijn voor het keramiekatelier Cor Unum.

t/m 5 november
Keramiekmuseum Princessehof
Grote Kerkstraat 11
8911 DZ Leeuwarden
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Sexy ceramics

Historische afbeeldingen, verborgen symbolen en bekende liefdesverhalen uit Oost en West vormen een belangrijk onderdeel van deze tentoonstelling. Courtesanes, femmes fatales, sensuele muiltjes en ondeugende herderstaferelen tonen een wereld vol verleiding. Het explicietere werk zal te zien zijn in de zaal met de peep-show, waarvoor een leeftijdsgrens van 16 jaar gehanteerd wordt.

De voorwerpen die getoond worden, komen uit de privécollectie van kunstverzamelaar Ferry Bertholet, kunstschilder, schrijver, collectionneur en restaurator. Hij werd geboren in 1952 en studeerde van 1970 tot 1976 aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunst in Amsterdam. Hij staat bekend als kenner van Chinese erotische kunst en Japanse prenten. Van zijn hand zijn inmiddels zes kunstboeken in verschillende talen uitgebracht. In 2014 was de Chinese erotische collectie van Bertholet te zien in Sotheby's Art Gallery te Hong Kong. Vervolgens werden enkele van de belangrijkste stukken gebruikt in tentoonstellingen van het British Museum, het Berkeley Art Museum, De Nieuwe Kerk en het Rijksmuseum te Amsterdam.

t/m 8 oktober
Keramiekmuseum Princessehof
Grote Kerkstraat 11
8911 DZ Leeuwarden
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Anne Wenzel, *Chasing Silence, Velvet Pheasant*. Courtesy AKINCI

Chasing Silence

Het Prinsessehof presenteert het nieuwste werk van Anne Wenzel. De kunstenaar werkte twee jaar aan haar serie *Chasing Silence*, die nu voor het eerst te zien is. Wenzel liet zich hiervoor inspireren door vanitasstillevens uit de Gouden Eeuw. Ze toont beelden van vogels die verstild op een enorme tafel liggen. Hun donkere veren schitteren en glanzen. Zelfs in de nabijheid van de dood bezitten de vogels kracht en schoonheid. Ze herinneren ons aan de pracht van het leven.

In vanitasstillevens staan de dood en de vergankelijkheid van het leven centraal, in de schilderkunst vaak geïllustreerd met schedels, gedoofde kaarsen en verwelkte bloemen. Wenzel brengt met haar keramisch werk een ode aan dit thema.

Bijzonder aan de serie is de donkere en toch kleurrijke uitstraling van de beelden. Door het gebruik van raku, een techniek die op een dergelijke schaal ongekend is, ontstaat een rijke schakering van kleuren op de zwartgeblakerde keramiek. Met veren, schitterend en glanzend, stijgt de schoonheid van Wenzels vogels krachtig uit boven hun weerloze verstilling: fenixen die uit hun eigen as herrijzen.

t/m 8 oktober

Keramiekmuseum Prinsessehof

Grote Kerkstraat 11

8911 DZ Leeuwarden

Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Kleischilders

Decoreren met kleislib is een eeuwenoude techniek. Het komt op veel keramiekplaatsen ter wereld voor en is nog altijd geliefd. Deze expositie toont werk van hedendaagse slib-schilders. Zij zijn moderne ambachtsmensen uit heel Europa en kunstenaars met klei en slib. Ze beschilderen hun handgevormd werk met een papje van klei, al dan niet ingekleurd met kleurpigmenten of oxides. Soms afgewerkt met een glanzend laagje transparant glazuur, soms blijft bewust de ruwe klei zichtbaar. Hun warme gebruiksgoed is de kroon op de gedekte tafel. De autonome objecten zijn imposant en een lust voor het oog.

t/m 14 januari 2018

Keramiekcultuur Tiendschuur

Kasteellaan 8

5932 AG Tegelen

Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Kleipers

Beate Kratzenstein

De Duitse keramist Beate Kratzenstein houdt van draaien op de draaischijf en laat zich inspireren door natuurlijke vormen. De combinatie van gedraaid werk en natuurlijke structuren fascineert haar. De klei als organisch rekbaar materiaal laat zich op vele manieren verwerken, is makkelijk te veranderen en altijd ontstaat er uit een impuls een vorm of sculptuur. Waar nodig wordt het werk afgewerkt met drijfhout dat door het water op natuurlijke wijze geschuurd is.

1 oktober t/m 4 november
Galerie Theemaas
Karel Doormanstraat 469
3012 GH Rotterdam
Open: dinsdag t/m zaterdag 9 - 17.30
zondag 12 - 17

lees
meer

Tea Ware Expo

Keramisten uit Azië, Amerika en Europa strijken neer in het Keramisch Atelier met oosters geïnspireerde theekeramiek. Het is een reizende tentoonstelling, die in mei 2017 van start ging in Kyoto (Japan) en daarna neerstreek in Baal (België). Het project volgt op het legendarische chawanproject, dat met 21 tentoonstellingen 12 jaar de wereld rondtoerde. Lou Smedts, voorzitter van Ceramic Art Project vzw, heeft nu een nieuwe versie ontworpen.

Negenentwintig keramisten laten hun ideeën over theegerei zien. Unieke met de hand vervaardigde voorwerpen, met respect voor de natuur en liefde voor het materiaal gemaakt, worden wereldwijd steeds meer gewaardeerd door mensen die er bewust voor kiezen deze in het dagelijks leven te gebruiken. Na de expo in Nederland gaat de tentoonstelling door naar Mallorca, Boston en Beijing.

De tentoonstelling in het Keramisch Atelier is georganiseerd in samenwerking met de Art of Life Studio, Brigittenstraat 7, waar de tentoonstelling op zondag 5 november om 15.00 uur wordt geopend.

5 t/m 12 november
Keramisch Atelier en Galerie
Brigittenstraat 12, 3512 KK Utrecht
Open: iedere dag 14 - 18

lees
meer

Yuk Kan Yeung

Poëzie in porselein, met Chinese, gekalligrafeerde teksten. Kleurvlakken, spatten, krasen en tekens begeleiden de tekst en geven complementaire sfeer. Het werk van Yuk Kan Yeung komt op een spontane manier tot stand, tastend naar de juiste vorm, verhouding en kleurstelling. Het is het resultaat van sfeerindrukken uit de natuur en poëtische herinneringen.

30 september t/m 28 oktober

Galerie Terra Delft

Nieuwstraat 7

2611 HK Delft

Open: woensdag t/m vrijdag 11 - 18

zaterdag 11 - 17

1e zondag van de maand 13 - 17

lees
meer

Guy Van Leemput: Origin

De twee werkperiodes die Guy in Sanbao (China) doorbracht, hebben een grote invloed gehad op zijn artistieke ontwikkeling. De tweede periode was aan het begin van zijn sabbatjaar. Deze tentoonstelling laat de resultaten zien: gloednieuw werk in wit porselein.

t/m 1 oktober

Galerie Terra Delft

Nieuwstraat 7

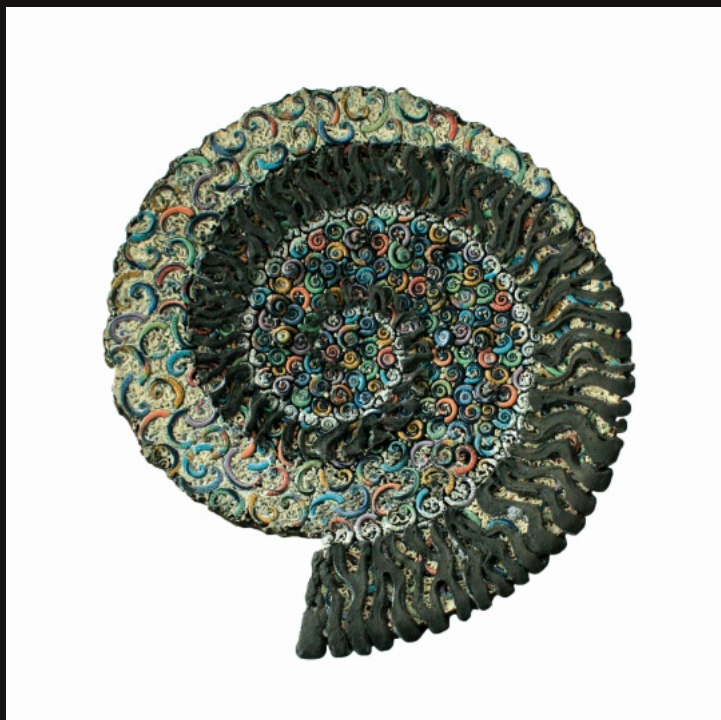
2611 HK Delft

Open: woensdag t/m vrijdag 11 - 18

zaterdag 11 - 17

1e zondag van de maand 13 - 17

lees
meer

Herzlichen Glückwunsch!

Het Keramion in Frechen (DE) bestaat 15 jaar. Destijds werd de verzameling van de voormalige producent van steengoed artikelen dr. Gottfried Cremer en die van het keramiek-museum van Frechen samengevoegd in een futuristisch gebouw.

In de voorbije jaren werd de verzameling verder uitgebreid met diverse schenkingen. Het museum laat de hoogtepunten daarvan tijdens deze nieuwe tentoonstelling zien.

t/m 4 februari 2018

Keramion

Bonnstraße 12

50226 Frechen

Duitsland

Open: dinsdag t/m vrijdag 10 - 17

zaterdag 14 - 17

lees
meer

Kyra Spieker

Bepalend voor het artistieke werk van Kyra Spieker (1957) is haar analytische en poëtische behandeling van ruimte en licht. Een heldere ordening combineert zij in haar minimalistische stukken met een perfect vormgevoel. Andere materialen die zij aan de keramiek toevoegt, versterken nog de expressie.

Aan de meerderheid van haar reliëfs en vrijstaande werken ligt een door haar ontwikkelde module ten grondslag, waarop zij telkens opnieuw varieert: enkel of samengevoegd, op een rij of in lagen, wit of kleurig, dicht of open, telkens vindt zij nieuwe constructies.

Met opzet betreft Kyra Spieker licht als element in het werk. De verandering van de belichting in de loop van de dag geeft het oppervlak van haar objecten subtiele, haast meditatieve variaties.

t/m 4 februari 2018

Keramion

Bonnstraße 12

50226 Frechen

Duitsland

Open: dinsdag t/m vrijdag 10 - 17

zaterdag 14 - 17

lees
meer

Ceramic Event 8

Dit evenement wordt georganiseerd door Galerie de l'Ô en is bedoeld om belangstelling te wekken, ontmoetingen te stimuleren en keramische kunst te ontdekken. Het richt zich op zowel het algemene publiek als verzamelaars.

Ceramic Event is gewijd aan hedendaagse keramiek van hoog niveau en is een must om te bezoeken. Kunstenaars, keramisten, ontwerpers en performers komen er samen om hun creaties te presenteren. Kunst die met humor, sarcasme, soberheid, precisie en lichtheid laat zien dat keramiek meer is dan een aardewerken bordje.

Editie nummer 8 laat werk zien in de volgende categorieën: *Expo, Bijoux, Artshop* en *Performance*. Er is werk van zowel bekende als nieuwe kunstenaars te zien.

t/m 1 oktober
Molière 139
1190 Brussel, België
Open: elke dag 12 - 18

lees
meer

Vrij spel

Museum Gouda toont keramiek van keramist Ellen Pattenier en kunstschilder Jan van Lokhorst. De Goudse kunstenaars werken al enige tijd samen aan het project *Vrij spel*. Pattenier maakt de kleiobjecten, Van Lokhorst beschildert het biscuit of de klei en daarna bakt Pattenier het af. Het resultaat is fantastisch.

‘Een schaal of een vaas daagt me uit. Ik kan geen plan maken, zoals voor een schilderij. De vorm ontstaat al doende, spontaan. *Vrij spel!*’, aldus Van Lokhorst.

Ook Pattenier moest anders werken dan zij gewend was: ‘Ik werk normaal vooral veel in zwart en wit of met bladgoud. Nu was ik gedwongen om mooie kleuren te gaan maken, en dat bevalt me goed.’

t/m 7 januari 2018
Museum Gouda
Achter de Kerk 14, 2801 JX Gouda
Open: dinsdag t/m zaterdag 10 - 17
zondag 11 - 17

lees
meer

Terravisio

Vladimir Groh (1953) en Yasuyo Nishida (1977) maken gebruiksgoed uit porselein, met originele decoraties. Metaalzouten en platinaluster geven cachet aan de eenvoudige vormen. Het stel debuteerde al eerder in de galerie.

Vladimir is grotendeels autodidact. Hij begon met gedraaid steengoed en richtte zich later op het porseleingieten. Yasuyo, geboren op het eiland Kyushu, een van de oudste porselein-regio's van Japan, kreeg daarentegen een academische opleiding in Tokyo onder Tatsumi Kato en Makoto Komatsu.

Het stel produceert kleine series gebruiks-keramiek van porselein. Hun technieken zijn gevarieerd. Ze maken bijvoorbeeld gebruik van industrieel gevormde onderdelen, zoals handvatten en voetjes. Gegoten modellen worden op de schijf vervormd, zodat ze niet rigide overkomen. Voetjes krijgen een menselijke of dierlijke vorm. Zij hebben hun decoratietechnieken uitgebreid met een geraffineerde toepassing van metaalzouten en platinaluster.

t/m 28 oktober

Loes & Reinier International Ceramics

Korte Assenstraat 15

7411 JP Deventer

*Open: donderdag t/m vrijdag 11 - 18
zaterdag 11 - 17*

lees
meer

Presentatie SBB

De extra leerjaren van de SBB zitten er weer op en de resultaten waren tot eind mei te zien in het gebouw van de SBB aan de Winterdijk in Gouda. De conservator van Museum Gouda heeft een selectie gemaakt uit het gepresenteerde werk. Deze selectie is tijdens de zomermaanden in Museum Gouda te zien. Het museumpubliek kan dan gedurende langere tijd bekijken welke kwaliteit er bij SBB Gouda wordt gerealiseerd, de enige professionele opleiding tot keramist in Nederland.

Het hier getoonde werk is – van boven naar beneden – van Connie van Dop en Erica Gijzendorffen.

t/m 1 oktober

Museum Gouda

Oosthaven 9, 2801 JX Gouda

Open: dinsdag t/m zondag: 11 - 17

lees
meer

Porselein spiegelingen

Porselein spreekt tot de verbeelding dankzij zijn puurheid, zuiverheid, witheid en transparantie. Het materiaal vereist engelengeduld en technische beheersing, met name omdat hedendaagse porseleinkunstenaars continu proberen grenzen te verleggen. Vaak wordt porselein heel minimalistisch gebruikt.

De geroemde Engelse keramist en auteur Peter Lane onderzocht in zijn boek *Contemporary Studio Porcelain* hoe hedendaagse kunstenaars porselein gebruiken om uitdrukking te geven aan hun artistieke ideeën. Curator/keramist Patty Wouters laat zich inspireren door de visie van Lane voor het uitwerken van deze tentoonstelling, waarin ze internationale porseleinkunstenaars selecteert. Hun vormgeving en decoratietechnieken zijn heel uiteenlopend en gevarieerd, maar allen laten ze zich hoofdzakelijk inspireren door de komvorm. Leerlingen uit zes academies in Vlaanderen worden uitgenodigd om zich te spiegelen aan het werk van één of enkele professionele porseleinkunstenaars. Ze ontleen vervolgens elementen en/of technieken om die op een heel persoonlijke manier te interpreteren en te integreren in een unieke eigen creatie.

t/m 15 oktober
Casino Beringen
Kiosklein 25
3582 Beringen
België

lees
meer

Colouring - Guido Geelen

Kasteel Wijlre toont recent werk van Guido Geelen. De kunstenaar is bekend om zijn sculpturen, die vaak samengesteld zijn uit reproducties van allerlei voorwerpen, zoals stofzuigers, televisietoestellen en computers. Er zijn vaak referenties aan de natuur.

Het werk van Geelen is een spel van extremen. Zijn werken bewegen zich tussen handwerk en industrie, tussen chaos en structuur, en tussen stad en platteland.

De kunstenaar ontving meerdere prijzen voor zijn werk, dat in verscheidene Nederlandse musea getoond wordt.

t/m 12 november
Kasteel Wijlre
Kerkpad
Wijlre
Open: donderdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Kleipers

Steyaert Memorabilia

Een grote overzichtstentoonstelling van het werk van Frank Steyaert zal te zien zijn in het nieuwe keramiekmuseum Keramis. De retrospectieve belicht de diverse aspecten van zijn werk: architectuur, grafiek en juweelkunst, maar vooral keramiek. Dit alles vanaf het prille begin (met zijn eerste jeugdwerk) tot vandaag. Er zullen zo'n 150 werken te zien zijn afkomstig uit privéverzamelingen. Daarnaast is er ook een ruimte voorzien voor een selectie moderne keramiek uit zijn eigen privéverzameling.

t/m 21 januari 2018

Keramis // Centre de la Céramique

1 Place des Fours-Bouteilles

7100 La Louvière

België

Open: dinsdag 9 - 17,

woensdag t/m zondag 10 - 18

lees
meer

Gebakken beelden

Beeldhouwers vinden hun monumentale werk vaak in het materiaal. Soms kneden zij zelf de vorm. Er wordt dan niet weggehaald om de vorm te bevrijden, maar toegevoegd om vorm te scheppen. Het resultaat kan in brons worden gegoten of als keramiek gebakken. Het handschrift wordt zo door een technisch proces verduurzaamd. Voor een tentoonstelling in de tuinen van kasteel Sypesteyn werd aan de leden van de Nederlandse Kring van Beeldhouwers gevraagd voorstellen te doen met gebakken klei als beeldvormend materiaal. Hierop werd enthousiast gereageerd met voorstellen voor werk dat persoonlijk, breekbaar en tegelijk monumentaal is. Uit de ingezonden voorstellen zijn veertien abstracte en figuratieve projecten geselecteerd. Het resultaat is een diverse en gevarieerde tentoonstelling, waarin het publiek op een verfrissende manier kennismaakt met hedendaagse keramische kunst.

t/m 29 oktober

Kasteel-Museum Sypesteyn

Nieuw-Loosdrechtsdijk 150

1231 LC Loosdrecht

*Open: dinsdag t/m zondag 12, 13.30,
14.30 en 15.30 (aanvang rondleidingen)*

lees
meer

Foto (Gemeentemuseum): Set porseleinen borden gedecoreerd met een bloeiende boom in de vorm van een Shou-karakter (lang leven), China, Wanli-periode (1573-1620), porselein, Ø 20 cm, collectie Zeeuws Museum Middelburg

Porselein met karakter

Sierlijke penseelstreken die tot de verbeelding spreken: Chinese karakters hebben iets magisch. Niet alleen omdat de tekens er – zeker in onze westerse ogen – zo mooi uitzien, maar ook omdat karakters prachtige symboliek bevatten en de verhalen die worden verteld vaak heel bijzonder zijn.

Deze tentoonstelling vertelt verhalen die je meenemen op reis door China. Verhalen over gebruiken, geloof, liefde, mythische figuren of historische gebeurtenissen.

De tentoonstelling is een initiatief van de samenwerkende musea Aziatische keramiek en toont porselein uit ruim 15 Nederlandse musea en particuliere collecties. Daarnaast zijn er uiteenlopende, hedendaagse interpretaties van porselein met karakter te zien van David Derksen, Hella Jongerius, Hans van Koolwijk, Jelle Mastenbroek, Cristiana Vignatelli, Marcel Wanders en Henk Wolvers.

t/m 22 oktober
Gemeentemuseum Den Haag
Stadhouderslaan 41
2517 HV Den Haag
Open: dinsdag t/m zondag 10 - 17

lees
meer

Kleur in Beeld

Twee verschillende kunstrichtingen vullen elkaar in deze tentoonstelling aan, in kleur en in beeld. In het werk van keramist en grafisch vormgever Suus Elkink en kunstschilder Nic Heffels is altijd wel een zekere mate van herkenbaarheid aanwezig. Soms dringen betekenissen zich als het ware aan de beschouwer op, dan weer spelen ze slechts op de achtergrond. Er blijft echter altijd ruimte voor associaties in deze boeiende wereld van compositie, kleur en vorm.

Suus Elkink is geboren in Helmond en woont sinds 1993 in Zuid-Limburg. Na de Modevakschool in Eindhoven en de lerarenopleiding TeHaTex in Tilburg is ze werkzaam als vormgever en decorateur. In 1996 begint ze met het maken van etsen en wint in 2006 de publieksprijs van de Euregionale Grafiek Manifestatie Ilse Frankenthal. Meer recent ontstaan ook schilderijen, monotypes en beelden in brons, steen en keramiek. Het lineaire van haar etsen zien we terug in haar keramische beelden.

8 oktober t/m 1 januari 2018
Museum Land van Valkenburg
Grotestraat Centrum 31
6301 CW Valkenburg
Open: dinsdag t/m vrijdag 11 - 17
zaterdag en zondag 13 - 17

lees
meer

Kleipers

o.a. Anneke Aangeenbrug

Galerie del Campo
8 oktober t/m 26 november

o.a. Mariëtte van der Ven en Katharine Morling

KunstKamer Delft
4 en 5 november

Diverse kunstenaars

Galerie Huis ter Heide, Huis ter Heide
t/m 29 oktober

Faïences et porcelaines de Namur

Musée royal de Mariemont, Morlanwelz (BE)
11 november t/m 18 februari 2018

Expositie Verwantschap

Kunststichting HazArt, Soest
8 november t/m 20 januari 2018

Shio Kusaka en Jonas Wood

Museum Voorlinden, Wassenaar
30 september t/m 7 januari 2018

AHL MIIR - Jan ten Have

Galerie Frank Taal, Rotterdam
t/m 7 oktober

Zeewater op terp Firdgum Paulien Ploeger

Yeb Hettinga Museum, Firdgum
doorlopend

Shapeshifters, o.a. Irja Syvertsen

galerie with tsjalling, Groningen
t/m 7 oktober

Jubileum tentoonstelling Rondon 30

Galerie de Roos van Tudor, Leeuwarden
15 oktober t/m 19 november

o.a. Anneke Jansbeken

Aeres Hogeschool, Dronten
t/m 31 oktober

Netty van Osch

Cultuurhuis Garenspinnerij, Gouda
t/m 14 oktober

Dutch Design Week

Eindhoven
21 t/m 29 oktober

Kunstmanifestatie Drenthe

Gemeente Midden-Drenthe
29 september t/m 8 oktober

Keramiekmarkt Dordrecht

Dordrecht
1 oktober 11 - 17
met *de kleine K*

Keramieksymposium Terre et Terres

Giroussens (FR)
3 t/m 8 oktober

Ontwerpwedstrijd voor studenten Cor Unum

inschrijven vóór 20 december 2017

Keramiekroute

vanaf St. Agathaplein en eindigt bij Royal Delft,
Delft
doorlopend

Aankondiging melden voor KleiPers?

Stuur tekst, hoge resolutie afbeelding van een
keramisch werk, plaats- en periodegegevens
naar *de kleine K*

Klik hier voor nog meer informatie over tentoonstellingen, markten, symposia en dergelijke

Kleipers

o.a. Johan Van Geert

Tarmax, 2450 Meerhout (BE)
t/m 8 oktober

100 jaar Ettore Sottsass

Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch
t/m 7 januari 2018

Prijs voor Kunstambachten 2017

Directeurswoning Roeselare, 8800 Roeselare (BE), t/m 5 november; Oude Kerk, 8570 Vichte (BE), 11 november t/m 10 december

Grands Feux

La Borne (FR)
28 oktober t/m 4 november

Keramik@venture

Tuinen Mien Ruys
1 t/m 29 oktober

Vroege tegelkunst van Rozenburg

Keramisch Museum Goedewaagen, Nieuw-Buinen
t/m 23 december

Johan Tahon

Galerie Atelier Herenplaats, Rotterdam
t/m 3 november

o.a. Marjan Waanders

Voorschotense kunstkring
Museum Voorschoten
t/m 20 oktober

o.a. Hugo Meert

Maison des Arts de Schaerbeek
1030 Brussel (BE)
7 oktober t/m 2 december

o.a. Françoise Joris

Salon 'Le Sac', Palais des Expositions,
Charleroi (BE)
14 en 15 oktober

Hans Vangsø en Jussi Olaja

Puls Contemporary Ceramics
1050 Brussel (BE)
14 oktober t/m 11 november

In Memoriam

Mieke Spruit-Ledeboer

Eind augustus, vlak voor haar zesentachtigste verjaardag, overleed Mieke Spruit-Ledeboer. Haar naam is een begrip in de keramiekwereld: *La grande dame van de Nederlandse keramiek* wordt zij wel genoemd. Mede dankzij haar kwam de Nederlandse keramiek tot bloei als autonome kunstvorm. Zij schreef twee lijvige boeken: *Nederlandse keramiek 1900–1975*, uitgebracht in 1977, en *Nederlandse keramiek 1975–1985*, dat uitkwam in 1985. Beide boeken gelden nog steeds als standaardwerken over de moderne Nederlandse keramiek van de twintigste eeuw.

Ook dreef Mieke Spruit-Ledeboer veertien jaar lang galerie Amphora in Oosterbeek, waar ze liet zien dat keramiek meer kan zijn dan alleen gebruiksgoed en een standaard neerzette waarmee keramiek naar het niveau van beeldende kunst werd getild. Het zou in de jaren negentig van de vorige eeuw – de bloeitijd van de Nederlandse keramiek – een van de meest toonaangevende galerieën worden, waar een breed scala aan keramiek werd gepresenteerd in solo- en groepsexposities. Aanvankelijk waren dat vooral gevestigde namen uit Nederland, later kwamen daar ook keramisten uit andere Europese landen bij en nadat Het Kapelhuis in Amersfoort haar deuren sloot – waarmee een belangrijke springplank voor jonge keramisten wegviel –, richtte zij zich vooral op jonge keramisten. Daarmee vonden zij een nieuw podium voor hun werk. Veel van de huidige gevestigde keramisten zijn dan ook schatplichtig aan haar.

Ook in haar uitstraling was Mieke echt een *grande dame*: rustig, bescheiden en heel bedachtzaam. Tegelijkertijd was ze heel bevlogen en zeer ter zake kundig. Ze wist de mensen om haar heen te inspireren, samen te brengen, en zo een team om zich heen te verzamelen dat voor kwaliteit ging. Naar de keramisten toe was ze zeer betrokken en genereus; voor verzamelaars was ze een grote

inspiratiebron. Mieke verloor nooit het contact met de keramiek, ook niet nadat de galerie haar deuren sloot. Een groot deel van haar eigen keramiekverzameling schonk ze aan het Princessehof in Leeuwarden, maar ook in het verzorgingstehuis waar ze de laatste jaren van haar leven doorbracht, omringde ze zich met werken van haar meest geliefde keramisten. Ze genoot ervan. Haar as heeft een laatste rustplaats gevonden in een fraaie keramische urn van Dahlia van den Burg Ziv.

Yna van der Meulen

September 2016 verscheen nog een prachtig artikel over Mieke Spruit-Ledeboer in *de kleine K* (K21), geschreven door Gerda Brust.

Foto: Theo Lode de Leede

De inspiratie website: de blik op de wereld van de keramiek

en... actueel nieuws op de
Facebookpagina

Nog meer publicaties over inspiratie en knowhow

Colofon

De kleine K

Dit onafhankelijke digitale keramiekmagazine biedt inspiratie en knowhow over keramiek. Voor amateurs en professionals. Onafhankelijk, met informatie waar u wat mee kunt.

Uitgever

Stichting k+K, secretariaat: Montpalach,
F-82140 Saint-Antonin Noble Val
deKleineK.nl,
inspiratie@ceramic.nl.

Publicatie

De kleine K verschijnt in principe op de laatste vrijdag van elke maand. Het aantal pagina's is variabel. Niet meer dan een derde van het aantal pagina's is gewijd aan advertenties.

Abonnementen

kunnen alleen online afgesloten worden. Aanmelden kan [hier](#). Wijzigen en opzeggen kan via de link in de mail, die bij aanmelding werd toegestuurd; u vindt de link ook in de mail die elke maand het verschijnen van een nieuw nummer aankondigt. Abonnementen lopen van het eerste nummer na aanmelding tot en met het laatste nummer voor opzegging.

Een aantal oudere nummers kan gratis van de website gedownload worden.

Prijs

Dit magazine is gratis. Advertenties en donaties houden het zo.

Adverteren

De tarieven zijn aantrekkelijk. Op de [tarievenkaart](#) vindt u ook informatie over aanleverspecificaties, kortingen en dergelijke. Verdere informatie kunt u [aanvragen](#). Door te adverteren sponsort u *de kleine K* en werkt u mee aan continuïteit.

Geïnspireerd?

Investeer in verrijking van de keramiekwereld en houd *de kleine K* gratis. Dat kan door [vriend](#) te worden, te doneren of te adverteren. Elke donatie is welkom. Maak een bedrag over naar IBAN NL68INGB0007343733 t.n.v. Stichting k+K.

Inhoud

Samenstelling en grafische vormgeving, teksten (tenzij anders aangegeven): Mels Boom. Foto-verantwoording: als door kunstenaars geleverd. Aan deze uitgave droegen bij: Anke Derwort, Elvira Groenewoud, Sander Hendriks, Margrieta Jeltema, Yna van der Meulen, Hans Pillen, Erika Sanade, Mieke de Vries en Yuk Kan Yeung.

Kopij

Werk mee aan een volgende uitgave! Kopij kan, alleen in digitale vorm, altijd ingeleverd worden bij inspiratie@ceramic.nl. Beeldmateriaal moet van voldoende resolutie zijn (minstens 1500 x 2500 pixels, niet gecomprimeerd) en vrij van rechten. De inzender van tekst en beeldmateriaal vrijwaart de uitgever voor aanspraken van derden. Teksten en afbeeldingen kunnen bewerkt worden.

Het maken van keramiek is niet altijd zonder risico's; goede voorbereiding en kennis terzake is noodzakelijk. De informatie in deze uitgave is met zorg samengesteld, maar de samenstellers kunnen niet aansprakelijk gesteld worden voor de juistheid ervan.

© Alle rechten voorbehouden. Teksten en afbeeldingen in deze uitgave zijn beschermd tegen kopiëren. Het opheffen van deze bescherming is niet toegestaan. Printen voor eigen gebruik, kopiëren van de integrale uitgave en het doorgeven daarvan mogen wel.

[inspiratie website](#) | [contact](#) | [gratis abonnement](#)

[Download](#) verschenen nummers.

Bezoek de [Facebookpagina](#) met actueel nieuws of het [forum](#) voor vragen en opmerkingen.

